Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

24 июнь, шанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. № 120 (1122)

АНДИЖОН ВИЛОЯТИ ҒАЛЛАКОРЛАРИГА

Қадрли андижонлик биродарлар!

Давлатга 87 минг тоннадан зиёд ғалла сотиб, бу борадаги режани муваффақият билан адо этганингиз билан чин дилдан қутлайман!

Машаққатли меҳнат ва омилкорлик билан етиштирган мўл ҳосилингиз ватанимизнинг иқтисодий қудратини юксалтиришга, халқимизга фаровон турмуш яратиб беришга қўшилган салмоқли ҳиссадир.

Андижоннинг файзу баракали далаларида фидокорона ишлаган барча меҳнаткашларга самимий ташаккур билдираман.

Сизларга тинчлик, сиҳат-саломатлик, ғайрат ва шижоат тилайман.

Хирмонларингиз бундан ҳам юксалсин, меҳнатингизнинг роҳатини кўринглар!

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом КАРИМОВ.

ҲОСИЛДОРЛИК 45 ЦЕНТНЕРГА ЕТДИ

Андижон вилояти ғаллакорлари зўр меҳнат эвазига дастлабки маррани эгалладилар. Улар 52 минг гектар ерда деҳқончилик қилиб, гектар ҳисобига 45 центнердан ҳосил йиғиштириб олишди. Бу ютуққа, айниқса, мамлакатимизда биринчи бўлиб зафар қучган избосканликлар, Асака, Балиқчи, Марҳамат туманларининг ғаллакорлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Далаларда ҳали ҳосил мўл. 700 дан зиёд комбайн тиним билмай ишлаяпти. Комбайнчилар ва ҳайдовчиларга етарли шароит яратиб берилган.

Айни кунларда ҳосилдан бўшаган ерларга оралиқ экинлари экиш жадал олиб бориляпти. Андижонликлар бирор қарич ерни ҳам бўш қолдирмаслик, ундан унумли фойдаланиш учун бутун куч-ғайратларини сарфламоқдалар. Кечагина олтин бошоқлар денгиздай чайқалиб турган майдонлар ўрнида бугун бошқа манзарани кўриш мумкин. 10 минг гектардан зиёд ерга маккажўхори экиб бўлинди. Ерга шоли, сабзи, пиёз уруғларини қадаш эса авжида.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ПРЕЗИДЕНТГА МАКТУБ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Президент жаноблари!

Шу йил 6 майда мени Жаҳон банки президенти лавозимига тайинланганим билан табриклаб, республикангизга таклиф қилиб юборган мактубингиз учун Сизга миннатдорлик билдиришга рухсат этгайсиз.

Сизнинг Жаҳон банки мамлакатингиз иқтисодиётини ўзгартириш жараёнига бераётган кўмагига, шунингдек Ўзбекистон билан Жаҳон банки ўртасида қўшма лойиҳаларни амалга ошириш орқали ҳамкорликни мустаҳкамлаш масалаларига катта аҳамият бераётганингизни билиб, хурсанд бўлдим.

Жаҳон банки гуруҳи бундан буён ҳам Ўзбекистон ҳукуматининг иқтисодиётни ислоҳ қилиш ва республика аҳолиси турмуш шароитини яхшилашга қаратилган интилишларини қувватлайверади, деб Сизни ишонтиришга рухсат этгайсиз. Шу йил кузда Ўзбекистонга бориш ва шахсан Сиз билан учрашиш мен учун кўнгилли воқеа бўлади.

Самимий ҳурмат билан,

ЖЕЙМС Д. ВУЛФЕНСОН,
Жаҳон банки президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Э. Қ. ҲАЙИТБОЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали хизматлари, республикада маданиятни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси ва ижтимоий ҳаётда фаол иштирок этаётгани учун Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазири Эркин Қаҳҳорович Ҳайитбоевга «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ
Тошкент шаҳри,
1995 йил 23 июнь.

Оқдарё туманидаги К. Маркс номли деҳқон жамоа хўжалиги уюшмаси аъзолари бу йил 230 гектар пахта майдонига чигит қадашиб, гектаридан 35 центнердан ҳосил олишни ният қилиб қўйганлар. Шу кунларда ғўзаларга агротехник қоидалар асосида ишлов берилмоқда.

СУРАТДА: жамоанинг илғор аъзоларидан бири Шаҳноза Худойқуловани кўриб турибсиз.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ
тасвирга олган.

ШУ КУННИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Давлат мулки бўлган корхоналарни акциялаштиришни жадаллаштириш ва қимматли қоғозлар бозорини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ҳамда республика Вазирлар Маҳкамасининг мазкур Фармонни бажариш юзасидан қабул қилган қарорини амалга ошириш учун нималар қилиняпти? Самарқанд вилояти фаолларининг семинар-кенгаши ана шу масалага бағишланди. Республика Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш қўмитаси раисининг ўринбосари Р. Раҳимжонов ва Самарқанд вилояти ҳокими П. Абдураҳмонов мазкур масала юзасидан маъруза қилди.

Семинар-кенгашда сўзга чиққанлар вилоятда бозор иқтисодиёти инфраструктурасини шакллантириш, хусусийлаштиришни жадаллаштириш борасида муайян ишлар қилинганини таъкидлаш билан бирга бу борадаги жиддий камчиликларга эътиборни қаратдилар. Айниқса, акциялаштириш ва қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш суст бормоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов семинар-кенгашда сўзга чиқди.

(ЎзА)

ФАРҒОНАДА ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Фарғонада мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов вилоят ғаллакорларининг мазкур зафари муносабати билан йўллаган табрик мингатдорлик билан кутиб олинди. Шу боис бўлиб ўтган тантанали йиғилишда вилоят деҳқончилик-саноат уюшмалари вакиллари, донгдор ғаллакорлар, шаҳар ва туман ҳокимлари, турли корхона ва ташкилотлар раҳбарлари, жамоатчилик вакиллари қатнашди.

Фарғона вилояти ҳокими М. Исломов юртбошимиз йўллаган мактубни ўқиб эшиттирди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар давлатимиз раҳбариятининг қишлоқ хўжалиги соҳасига кундалик ғамхўрлик қилиб келаётганини таъкидладилар. Айниқса, ғаллачиликда мустақил ғалла сиёсатини амалга ошириш, соҳани ривожлантириш йўлида жиддий изланишлар олиб борилаётгани, мустақиллик йилларида эришилган ютуқлар ҳақида гапирдилар. Бу эса қатнашчиларга янада катта меҳнат ғалабаларига руҳлантиради, таъминланишда хизмат қилажагини айтдилар.

Йиғилиш қатнашчилари Президентимиз номига миннатдорлик мактуби йўллаб Фарғона меҳнаткашлари мамлакатимизда амалга оширилаётган туб иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш йўлида астойдил меҳнат қилаверишларини таъкидладилар.

(ЎзА)

• *Тиниб-тинчимаслар*

ЯНГИ МОСЛАМА ЯРАТИЛДИ

УРГАНЧ механика-таъмирлаш заводи директори, Комилжон Юсупов бошчилигида яратилган самон ғарамлаш мосламаси бу йил Урганч хўжаликлараро бурдоқичилик корхонасига нақд ярим миллион сўм маблағни тежаш имконини беради.

Воҳа чорвадорлари аввалари моллар учун анча тўйимли ҳисобланган самонни оддий арқон билан ғарамлаб ташишар, бунга имкон тополмаган хўжаликлар эса трактор прицепларидан фойдаланишарди. Озуқани ташиш ва сақлаш чорвадорларга талай меҳнат ва ташвиш туғдирарди.

— Ихтирочиларга раҳмат, — дейди жамоа раҳбари Шарифбой Ражабов, — хўжалигимиз ҳар йили қишловга ўртача 800-1000 тонна шоли самони жамғаради. Бунча озуқани ғарамлаш учун ўртача 3,5 — 4 тонна арқон талаб этиларди. Бу арқонни Грузиядан олиб келиш керак. Хозирги шароитда Кавказ ортига қатнаб, арқон харид қилишнинг ўзи бўлармиди? Самонни ғарамламасдан ташиш ҳам талай ташвиш туғдиради. 3 тонна ғарамланмаган самонни ташиш учун 3 та транспорт воситаси талаб этилса, ғарамланганига биттаси кифоя. Ҳозир бизда арқон деярли текин. Чунки у самоннинг ўзидан тайёрланяпти. Зичлаб ғарамланган самон тартиб билан териб қўйилади. Бу бир тарафдан унинг тўйимлилигини сақласа, иккинчидан, исрофгарчиликнинг олди олинади.

Хуллас, озуқани тайёрлаш ва сақлашнинг урганчлик машинасозлар таклиф этаётган янги усули маблағни тежаш, меҳнат сарфини анча камайтириш имконини беради.

Бу агрегатнинг ишлаш усули ниҳоятда оддий. Ярим қулочдан узунроқ металл ўқ тракторнинг ҳаракатланиш қисмига уланади. Ғилдирак тезлигида айланувчи бу темирўзак похол уюмлари устида ҳаракатланиб, арқонни самоннинг ўзидан тайёрлайди ва айни бир вақтнинг ўзида ихчам ва зичланган озуқа ғарамлари ҳосил қилади.

Мосламани синаб кўрган урганчлик бўрдоқибоқарлар чиндан ҳам катта самарага эришдилар. Похол уюмларини ғарамлаш ва ташиш харажатлари 3 дан 2 ҳисса қисқарди.

Ҳозир вилоятда 15 дан зиёд ихтисослаштирилган чорвачилик хўжаликлари ва 120 дан ортиқ қорамолчилик фермалари мавжуд. Уларнинг ҳар бири сомон озуқаси тайёрлашнинг ўзидан йилига ўртача ярим миллион сўмни тежаса, ёнга қоладиган маблағ ва меҳнат кўлами яққол намоён бўлади.

Урганчлик машинасозлар таъмирловчилар эса бундай мосламани кўплаб тайёрлаб беришга қодирмиз, дейишмоқда.

А. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Хабарлар оқимидан*

СИРДАРЁ СУВИ БАЛАНДЧАҚИРГА ЧИҚАДИ

Хавоснинг тоғолди ҳудудида яшовчиларнинг орзуси ушаладиган бўлди. Мана, икки йилдирки, бу кенгликларга Сирдарё сувини чиқариш бўйича улкан ишлар қилинаётир.

Тўрт босқичли, қарийб 900 метр баландликка уч ярим куб метр сув ҳайдашга мўлжалланган насослар иншоатининг иккинчиси ҳам қуриб битказилди. Иккинчи насос Чанговул атрофидаги янги ташкил этилган «Ниҳол» хўжалиги ерларига сув бера бошлади. Бу улкан иншоат тўла қувват билан ишлай бошлагач, уч ярим минг гектар ерда янги боғлар, токзорлар ва сабзавот-полиз майдонлари пайдо бўлади, минглаб кишилар иш билан таъминланади.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

САВДО КЎРГАЗМАСИ

Самарқандда тайёр маҳсулотларни истеъмолчиларга етказиш ва мавжуд имкониятлардан келиб чиққан ҳолда иш кўрсатиш эҳтиёжи йўлга қўйилган. Яқинда шаҳар ўртасида 30 дан ортиқ қўшма ва кичик корхоналар тайёр маҳсулотларини сотиш учун доимий фаолият кўрсатувчи савдо кўргазмаси ташкил этилди. Бу ерда 500 турдаги маҳсулотлар, жумладан, қишлоқ хўжалик ва саноат моллари, озиқ-овқат, кийим-кечак, деҳқончилик маҳсулотлари харидорларини топмоқда. Шунингдек, кўргазмага ташриф буюрганлар ўзлари истаган тайёр маҳсулотни арзон нархда сотиб олишлари мумкин. Кўргазмада фақат қўшни вилоятлар эмас, балки Қирғизистон ва Қозоғистон мамлакатлари ҳам ўзларининг турли хил маҳсулотларини қўйишган.

Г. САОДАТОВА.

ЖУРНАЛИСТЛАРГА МУКОФОТЛАР

Республикамиз журналистлари иқтисодий ислоҳотларни тарғиб қилишда фаол иштирок этиб, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнини кенг ёритмоқда.

Оммавий ахборот воситалари ходимларининг мамлакат иқтисодиётини қайта ташкил этиш, кенг оммага бозор ислоҳотларининг аҳамиятини тушунтиришга қўшган салмоқли ҳиссасини ҳисобга олиб ҳамда уларнинг касб байрами — Матбуот куни муносабати билан Ўзбекистон Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси бир қатор таҳририят ва алоҳида журналистларга фахрий ёрлиқлар ва мукофотлар беришга қарор қилди. Мукофотланганлар орасида етакчи газеталар, телерадиокомпания, Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги жамоалари, Ўзбекистон мустақиллик йилларида эришган ютуқларини изчиллик билан ёритиб келган колллективи ва иқтисодиётни ислоҳ қилиш йўлидаги муаммоларни ҳам кўтариб чиқаётган республиканинг таниқли публицистлари бор.

(ЎзА)

Мамлакат тарихида шундай босқичлар бўладики, улар йиллар силсиласида ўзига хос жиҳати билан ажралиб, муайян халқ солномасини нурлантириб туради. Шу маънода, мустақиллик бонс она Ўзбекистонимизнинг янги, нурафшон тарихи бошланди десак, муболаға бўлмас.

Ана шу янги тарихимизнинг дастлабки йиллари биз учун нимаси билан қадрли? Бу ўринда, аввало, Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида миллий давлатчилигимиз тикланганини, муқаддас қадриятларимиз ҳаётга қайтганини, мағрур дунё Ўзбекистон аталмиш жаннатмакон юрт борлигидан воқиф бўлганини дилда фахр билан қайд этиш, бу каби истиқлол неъматларини яна кўплаб санаш мумкин.

Лекин бугун фақат бир нарса — республикамизда ғалла мустақиллигига эришиш йўлида қилинаётган саъй-ҳаракатлар хусусида тўхталсак. Зотан, кейинги тўрт-беш йил ичида давлатимиз тарихида ғалла мустақиллигига эришиш йиллари деб аталса ҳам, ажаб эмас.

Ғалланинг ватанимиз иқтисодиётидаги ҳаётий аҳамияти, бу борада бировга қарам бўлиш мумкин эмаслиги бугун барчамизга маълум. Зеро, нон-энг муқаддас ноз-неъматимиз, ризқ-рўзимиз.

Мамлакатимиз деҳқонлари ана шу ҳақиқатни дилга жо этиб, ўтган йили кузда 800 минг гектар суғориладиган ерга уруғ сепган эдилар. Бу йил эса 1 миллион 200 минг гектар майдонга ғалла экилади. Бу лалми ерлардан олинадиган ҳосилни ҳам қўшганда қарийб 4 миллион тонна ғалла хирмони уйиш имконини беради. Шу тариқа, иншооллоҳ, ғалла мустақиллигига эришиладиган кунларга етамиз.

Ҳозир далаларда мўл ҳосил етиштирилди. Уни бир мисқолигача нобуд қилмай йиғиб-териб олиш деҳқонларимиз олдида турган асосий вазифадир. Кунини кеча Фарғона ғаллакорлари давлатга 86 минг тонна, андижонликлар эса 87 минг тонна дон сотиб, кўзланган дастлабки маррани эгаллашди. Бу каттагина кичикни қувонтириш. Бошқа вилоятларда ҳам ҳосилни тезроқ саранжомлаб олиш учун барча имкониятлар ишга солинмоқда. Хусусан, Наманган вилояти ғаллазорларида ҳам бу иш уюшқоклик билан ташкил этилган.

— Биз бу йил давлатга 130 минг тонна дон сотамиз, — дейди вилоят агросаноат уюшмаси раисининг ўринбосари Маматхон Икромов. — Бу масъулиятли вазифани адо этиш, ғалла ҳосилдорлигини юксалтириш мақсадида вилоятда зарур бўлган ҳамма иш амалга оширилмоқда. Деҳқонлар яхши билишади, ҳосил чўғи, аввало, уруғнинг сифатига, уни ернинг нечоғли суюшига боғлиқ.

Шунинг учун биз вилоят ҳокимининг қарорига асосан 14 та махсус уруғчилик хўжалиги ташкил этдик. Улар барча хўжаликларни сара уруғ билан таъминламоқда. Қолаверса, ғалла етиштиришга доир барча агротехник тадбирларнинг вақтида амалга оширилиши, пахта яккаҳокимлиги ҳукм сурган даврларда ҳам ғаллачилик сир-асрорини унутмай келган бободеҳқонлар маслаҳатига қулоқ тутиб иш юритиш, барча ғаллазорларнинг аниқ эгаси мавжудлиги — яъни, уларни ижарачиларга бўлиб берилгани юқори ҳосил етиштиришда муҳим омил бўлаётир.

Ҳа, Наманган вилояти ғаллакорлари бугун-эрта зафар қучиш арафасида турибдилар. Шу кунларда 438 комбайннинг ҳар бири кунига 5 гектар ердаги бугдойни ўриб бермоқда. Вилоят бўйича ҳосилдорлик 41 центнер бўлиши кўзда тутилмоқда. Учқўрғон, Норин, Уйчи, Тўрақўрғон туманларида эса бу кўрсаткич қарийб 50 центнерга етади.

Ғалла ўрим-йиғими, айниқса, Мингбулоқ, Наманган, Уйчи туманларида намунали ўтказилмоқда. Комбайнчиларга, ғалла ўримида банд бўлган барча кишиларга самарали ишлашлари учун қулай шароит яратиб берилган. Уларни моддий рағбатлантириш йўлга қўйилган. — Бу ўзимиз етиштирган бугдойдан ёпилган, — деди Мингбулоқ туманидаги «Наманган» жамоа хўжалиги раиси, республика Олий Мажлиси депутати Каримжон Иззатиллаев, қирмизи нонни дастурхонга қўяр экан. — Тотиб кўринглар, буни мустақиллик нони деса ҳам бўлади. Раис бизга яна бир ибратли воқеани гапириб берди. Хўжаликда илғор комбайнчиларни мукофотлашибди. Ғолиблар орасида қўшни Қирғизистоннинг Олабуқа туманидан келиб ўзбек биродарларига ёрдам бераётган Зухриддин Маллабоев ҳам бор экан. У бир беш кунликда 40 гектар ердаги ҳосилни йиғиштириб берибди. Шунинг ўзи ҳам Марказий Осиё — қадим Туркистон умумий уйимиз, бу масканда яшаётган халқларнинг мақсади муштарак эканидан яна бир далолат эмас-ми!

Она Ўзбекистон бугун нафақат пахта, балки ғалла ўлкасига ҳам айланмоқда. Бир қўшиқда айтилганидек, хирмон тўла дон тўкилмоқда. Бу эса келажакка бўлган ёруғ ишончимизга ишонч, ғуруримизга ғурур қўшади. Кейинги вақтларда, мустақиллик бизга нима берди, деган савол тез-тез такрорланадиган бўлиб қолди. Иширишнинг ҳожати йўқ, бацзан бу савол замирида бироз истеҳзо аралаш оҳанглар ҳам сезилиб қолади. Лекин жавоб аниқ: мустақиллик бизга миллий давлатимизни, эрк ва ҳуқуқимизни, жаҳон ичра обрўйимизни, олтину пахтамизни, нефтимизни — ҳамма-ҳаммасини берди. Шу жумладан, ўз қўлимиз билан етиштирилаётган ризқ-рўзимизни — мустақиллик нонини ҳам. Шунинг қадрига етайлик!

Аҳмад ХЎЖА.
(ЎзА)

• Ҳуқуқий давлат қуриш йўлида

ДАХЛСИЗЛИГИМИЗ КАФОЛАТИ

СОБИҚ ИТТИФОҚ давлатлари орасида биринчи бўлиб Ўзбекистонда янги Жиноят Кодекси қабул қилинди. У илгари амалда бўлган шундай ҳужжатдан фарқли ўлароқ, мафкуравий ақидалардан ва тантанавор тартиб-қоидалардан холи бўлиб, чинакамига демократиявий, инсонпарвар ва одилдир.

ЯНГИ КОДЕКС шахсни, унинг ҳуқуқ ва эркинлигини, жамият ва давлат манфаатларини, мулк ва табиий муҳитни, тинчлик ва инсон хавфсизлигини, жиноий тажовузлардан муҳофаза қилишни, шунингдек, жиноятларнинг олдини олишни, фуқароларни республика Конституцияси ва қонунларига амал қилиш руҳида тарбиялашни асосий вазифа сифатида белгилайди. Унинг 3-10-моддаларида фуқароларнинг қонун олдида тенглиги, демократиявийлик, инсонпарварлик, одиллик, айбдорлик учун жавобгарлик ва жазонинг муқаррарлиги мустаҳкамлаб қўйилган.

ЖКнинг 16-моддасига мувофиқ, шахс томонидан жиноий қонунда назарда тутилган ҳамма жиноят таркиби белгилари бўлган ҳатти-ҳаракатлар содир этилганлиги жавобгарлик учун жиноий-ҳуқуқий асос ҳисобланади. Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларига, жамият ва давлат манфаатларига ошкора таҳдид соладиган, зиён етказадиган ҳаракатни қонун ана шу ижтимоий хавфли фаолият ёки фаолиятсизлик нуқтаи-назардан қараб чиқиб, уни жиноий жазога лойиқ, деб ҳисоблайди.

Жиноий жавобгарликка тортилиши керак бўлган шахслар тўғрисидаги масала одатдагидек ҳал этилади. ЖКнинг Умумий қисм, IV бобига мувофиқ, фақат маълум ёшга етган, ақли расо жисмоний шахслargина жиноий жавобгарликка тортилади. ЖКнинг 18-моддасида жиноят содир этаётган пайтида ўз ҳатти-ҳаракати ижтимоий хавфли эканлигини англаган шахслар ақли расо ҳисобланиши белгилаб қўйилган. Руҳий хасталик, вақтинчалик руҳий хуруж, ақлий заифлик ва бошқа руҳий парокандалик ҳолатида бўлгани оқибатида бундай имкониятга эга бўлмаганлар эса жавобгарликка тортилмайдилар ва уларга нисбатан фақат тиббиётга оид мажбурий чоралар кўрилади. Бундан мақсад янги ижтимоий хавфли ҳатти-ҳаракатлар содир этилишининг олдини олиш ва муолажавий таъсир ўтказишдир.

Умумий қоидага биноан, жиноят содир этиш чоғида 16 ёшга тўлганлар жиноий жавобгарликка тортиладилар. Энди эса 13 ёшга тўлганлар учун ҳам биринчи марта жиноий жавобгарлик белгиланди. Улар оғир йўсинда қасддан одам ўлдирган ҳолларда жавобгарликка тортиладилар. Бу қоида ЖКнинг 97-моддаси, 2-қисмида белгилаб қўйилган.

Шу билан бирга, қонун айрим жиноят турлари бўйича жавобгарликлар доирасини торайтириб, 18 ёшга тўлганларнигина жазолашни белгилаган. Балоғатга етмаганлар содир этолмайдиган жиноятлар масалан, мансабга оид, ҳарбий адлияга қарши айрим жиноятлар шулар жумласига киради. Ҳаётда шундай ғайриодатий, кутилмаган вазиятларга ҳам дуч келинадики, ҳуқуқни муҳофаза қилиш манфаатларига таҳдид солаётган жиддий хавфни бартараф этиш чоғида беихтиёр қонун томонидан ҳимоя қилинаётган бошқа ижтимоий муносабатларга зарар етказилади. Бундай ҳатти-ҳаракатлар ташқаридан қараганда жиноятдан фарқ қилмайди ва ЖКнинг у ёки бу моддасига расман мос тушади. Айни чоғда келтирилган бундай зарар туб мазмун-моҳияти билан ижтимоий фойдали ва қонуний ҳисобланади, шу боис жиноят ҳисобланмайди.

Фан-техника соҳасидаги тараққиёт, ишлаб чиқаришдаги у ёки бу ютуқлар кўпинча тажриба-синов билан боғлиқ бўлади. Албатта, бундай ҳолларда ҳар қандай зарарли оқибатларнинг олди олинмоғи керак. Бироқ тажрибаларнинг оқибатини олдиндан юз фоиз аниқлаш амалда мумкин эмас. Шунинг учун ижтимоий фойдали мақсадга эришиш йўлидаги касб ёки хўжаликка тааллуқли таваккалчилик ўзини оқлаган ҳолларда ҳуқуқ ва қонун билан ҳимоя қилинадиган манфаатларга зиён етказиш жиноят ҳисобланмаслигини қонун назарда тутади. Янги ЖКнинг 41-моддасида таваккалчилик ўзини оқлаганлигини эътироф этувчи бир қатор қоидалар ҳисобга олинган. Ва ниҳоят, ижтимоий хавф белгилари арзимас бўлган ҳатти-ҳаракатлар ҳам жиноят ҳисобланмайди.

Жиноят Кодексида МДҲ давлатлари ЖКларида шу пайтгача бўлмаган ҳатти-ҳаракатда жиноят белгилари йўқ ҳолатларни назарда тутувчи бир қатор янги, махсус нормаларнинг борлиги мустақил Ўзбекистонда олиб борилаётган ҳуқуқий сиёсатнинг тараққийпарвар ва инсонпарвар эканлигидан далолат беради.

Янги ЖКда уюшган жиноятчиликка қарши кураш муаммосига алоҳида эътибор берилгани қонуний ҳолдир. Зеро, бу жиноят тури ҳам яқин, ҳам узоқ хорижий мамлакатларда мавжуд бўлган жиноятчи гуруҳлар фаолиятида яққол кўзга ташланмоқда. Комил ишонч билан таъкидлаш мумкинки, республикада жиноятчи тўдалар ва хавфли жиноятчиларга қарши курашнинг самарали ҳуқуқий асоси яратилган. Чунончи, ЖКнинг 29-моддасида уюшган гуруҳ ва жиноий уюшма тушунчалари, 30-моддада эса шундай гуруҳларнинг ташкилотчилари, раҳбарлари ва аъзоларининг жавобгарлиги биринчи марта қонун билан белгилаб қўйилди.

Маълумки, рецидивистлар энг ҳавфли жиноятчи ҳисобланадилар. Улар ўта оғир жиноятлар содир қиладилар, жиноий гуруҳлар тузадилар, кўплари учун жиноятчилик ҳаёт тарзига айланади. ЖКнинг 34-моддасида «рецидив» тушунчаси қасддан жиноят содир қилиб, қамалиб чиққанидан сўнг яна қасддан янги жиноят қилган шахс сифатида, бундайларни хавфли ёки ўта хавфли рецидивист, дея эътироф этиш шартлари аниқ белгиланади. ЖК моддаларида умумий қисмнинг у ёки бу жиноят тури учун жавобгарликни белгиловчи фармойишлари асосида хавфли ва ўта хавфли рецидивистлар учун оширилган жавобгарлик назарда тутилган.

Ўзбекистон Республикаси янги ЖКнинг инсонпарварлигини намоён этувчи хусусият шундаки, унда жазо тизими энг енгил жазо (жарима) дан бошлаб, энг қаттиқ (ўлим) жазогача бўлган принцип асосида қурилган. Моддаларнинг алоҳида жиноятлар учун жавобгарлик санкциялари ҳам шунга мувофиқ тузилган. Жазолар рўйхатида аввал энг енгил турлари ва сўнгра оғир турлари кўрсатилган. Шу тахлит судьялар ҳам имкони борича енгил жазони қўллашдан бошлаб, агар бу етарли эмас деган хулосага келсаларгина, оғирроқ жазо белгилайдилар.

Ўлим жазоси белгиланиши мумкин бўлган жиноятлар сони янги ЖКда кескин қисқартирилган. Фақат қасддан одам ўлдиришнинг оғир турлари, зўрлаш ва ўн тўрт ёшга тўлмаганларга нисбатан нотабиий усулни қўллаб жинсий ҳирсни қондириш, босқинчилик, уруш қонунлари ва анъаналарини бузиш, геноцид, терроризм, давлатга хиёнат, Ўзбекистон Республикаси Президентига суиқасд, жосуслик, жиноий уюшма тузиш каби жиноятлар учун ўлим жазоси берилади. Шундай қилиб, ўлим жазоси қўллашга асосан ҳар бир инсон ҳаёти ва дахлсизлик ҳуқуқига суиқасд қилишган ҳоллардагина йўл қўйилади. Шунга қарамай, ҳар қандай шароитда ҳам аёлларга ва ўн саккизга тўлмай туриб жиноят содир этган шахсларга ўлим жазосини қўллашга қонун йўл қўймайди.

Янги ЖК га мувофиқ, қамоқ муддати олти ойдан 20 йилгача белгиланиши мумкин. Қамоқ муддатини ўтаб бўлмаган шахслар яна қамоққа ҳукм қилинган, шунингдек, ўлим жазоси авф этиш тартибида қамоқ жазоси билан алмаштирилган ҳоллардаги қамоқ муддати 25 йил қилиб белгиланиши мумкин.

Президентимиз Ислом Каримов, инсонпарварлик ғоясига содиқлик Ўзбекистоннинг сиёсий ва давлат тузилишига хос хусусиятдир, дея таъкидлади. Зеро, инсонпарварлик ғоясининг олий мақсади инсон, унинг ҳаёти, шахсий дахлсизлиги, эркинлиги, ор-номуси ва қадр-қиммати, қаерда яшаши ихтиёрийлигидир.

ЖКнинг алоҳида қисми, биринчи боби айнан шахсга қарши қаратилган жиноятга бағишланган бўлиб, фуқаролар ҳаёти ва саломатлигига суиқасд масаласини ўз ичига олган. Бунда, илгари бўлганидек, қонун давлат, хусусий ва фуқароларнинг шахсий мулкларига, қўшма корхона, хорижий давлат ва компаниялар мулкларига тажовуз учун бир хил жазо белгилаб, мулк шаклларини бир-биридан фарқламайди. Янги ЖКда бозор муносабатларига ўтиш билан боғлиқ ҳолда юзага келадиган, аввалги қонунларга «нотаниш» бўлган сохта банкрот, банкротликни яшириш, монополияга қарши қонунларни бузиш, Ўзбекистон Республикасига хилоф битимлар тузиш каби жиноятлар учун жавобгарлик назарда тутилади. Янги Кодексда, шунингдек, экология соҳасидаги жиноятлар тўғрисида махсус боб бор.

Ўзбекистон Республикаси суверен давлат сифатида ўзининг Куролли Кучларига эга. Ҳарбий хизматнинг ўзига хос хусусиятлари бўлгани боис, 1994 йилги ЖК ҳарбий хизматни ўташ тартибига қарши фақат ҳарбий хизматчилар содир этиши мумкин бўлган ва ҳарбий хизмат бурчини ўташ билан боғлиқ жиноятчилик тўғрисида махсус боб ҳам киритилган.

Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон Республикасининг аввал амал қилиб келган ЖКда жазога тортиладиган кўпгина хатти-ҳаракатлар учун янги ЖКда жавобгарлик белгиланмаган. Хўжасизлик, маҳсулот етказиб бериш юзасидан режа ва топшириқларни сурункасига бажармаслик, ташқи савдо монополияси қоидасини бузиш, шахсий тадбиркорлик фаолияти, тижоратдаги воситачилик, дайдилик, тиламчилик ёки текинхўрларча ҳаёт кечириш, паспорт тизими қоидаларини бузиш, қурилиш хомашёларини ноқонуний сотиб олиш ва бошқалар шулар сирасига киради.

Юксак ҳуқуқий маданият, фуқароларнинг ўз давлатлари қонунларини билиши ва тушуниши, ҳар қандай вазиятда ҳам ўз хулқ-атворини қонун талаблари ва фармойишларига мослай олиши ҳуқуқий давлатнинг ўзига хос хусусиятидир. Шунинг учун янги қонунни кенг ташвиқот қилиш, унинг мазмун-моҳиятини аҳолига тушунтириш қонунга бўйсунишнинг муҳим шарти ҳамда қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботга риоя қилишнинг, мустақил Ўзбекистон фуқаролари ҳуқуқ ва эркинликлари дахлсизлигининг кафолатидир.

М. РУСТАМБОЕВ,
Тошкент давлат юридик институти жиноий ҳуқуқ кафедраси мудири, юридик фанлари доктори.
А. ЁҚУБОВ,
ИИВ Академиясининг жиноий ҳуқуқ кафедраси мудири, юридик фанлари номзоди.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ТИНЧЛИК САРИ ЯНА БИР ҚАДАМ

Грозныйдаги музокараларнинг учинчи кунида Россия Федерацияси ҳукумати билан Жавҳар Дудаев вакиллари ўртасида бир қанча ҳарбий масалалар бўйича протокол имзоланди.

Ҳужжатга кўра икки томон ҳам бир вақтнинг ўзида ўт очишни тўхтатиш ҳақида қарор чиқаради. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат этиш мақсадида ҳарбийлар, диний ташкилотлар вакиллари ҳамда Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти миссияси ходимларидан иборат махсус комиссия тузилади. Келишувга кўра Чеченистондаги қуролли гуруҳлар батамом қуролсизлантирилади ва федерал қўшинлар босқичма-босқич бу ердан олиб чиқиб кетилади. Чеченистон ҳудудида Россия Федерациясининг ички ишлар ва пиёда қўшинларидан иборат бўлинмалар доимий равишда қолдирилади. Музокаралар давом этмоқда.

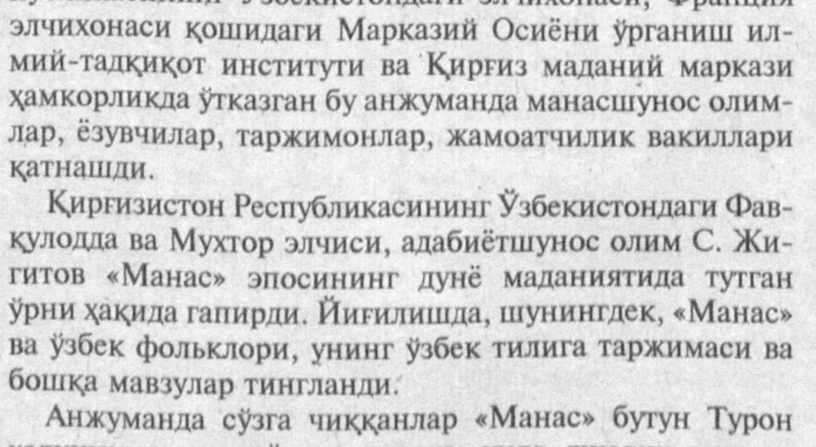

СУРАТДА: Корея Республикаси пойтахти — Сеул.

РАСМИЙ ТАШРИФ КЕЧИКТИРИЛДИ

Россия Федерацияси ташқи ишлар вазири Андрей Козиревнинг 26-28 июнь кунларига мўлжалланган Норвегияга расмий ташрифи кечиктирилди.

Маълумотларга кўра, мазкур сафар Россия давлат думасининг мамлакат ҳукуматига ишончсизлик билдириш ҳақида қарор қабул қилиши сабабли ортга сурилган. Норвегия ҳукумати ташриф кечиктирилишига нисбатан ҳеч қандай муносабат билдиргани йўқ.

ҲАВО ҚАРОҚЧИСИ ҚЎЛГА ОЛИНДИ

Япония авиакомпаниясига қарашли «Боинг-747» самолётида 365 кишини гаровга олган ҳаво қароқчиси қўлга олинди. Бунинг учун Япония полициясининг махсус бўлинмасига уч минут вақт кифоя қилди.

Қўлга олиш жараёнида жиноятчи бошидан жароҳатланди. Полиция вакили ҳозирча унинг насл-насаби ва самолётни олиб қочишдан мақсади не эканини аниқлашга имкон бўлмади, деб хабар берган. Мамлакат ҳукумати «самолётни портлатаман» дея пўписа қилган жиноятчининг талабларини бажаришдан бош тортган эди.

Япония Бош вазири Томити Мураяма жиноятчини қўлга олиш жараёни муваффақиятли ўтганидан мамнунлик билдирган. Бош вазир ҳаво кемасини ишғол этишга шахсан ўзи буйруқ берганини эътироф этди. Самолётда ёш болалар ва 92 ёшли қария ҳам бор эди.

• Миннатдор қалб изҳори

ДУНЁДАГИ УЧ МАСКАНДАН БИРИ

Яқинда набирамизда витилиго хасталиги мавжудлигини сезиб қолдик. Оғриқсиз бу касаллик одамни ниҳоятда тушкунликка тушириб юборар экан. Лекин бизнинг хафақонлигимиз узоққа чўзилмади. Пойтахтимизнинг 1-тиббиёт олийгоҳидаги «Витилиго» илмий-ўқув даволаш Республика Маркази шифокорлари набирамизга ўзларининг беминнат хизматларини кўрсатдилар.

Тиббиёт фанлари доктори, профессор Адҳам Воисов раҳбарлик қилаётган бу марказ шу хасталикка ихтисослашган дунёдаги 3 та маскандан бири эканлигини эшитиб ҳайратландик. Истиқлол шарофати билан Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигининг хайрихоҳлиги туфайли мамлакатимизда шундай тиббиёт маркази фаолият кўрсатаяпти ва бу юзлаб кишиларга шифо бағишлаётир. Мазкур даргоҳ замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган.

Ўз касбининг билимдони бўлган олим ва шифокорлар мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келаётган беморларга малакали тиббий хизмат кўрсатмоқда. Тиббиёт фанлари доктори Акром Раҳматов, тиббиёт фанлари номзодлари Комил Олимхонов ва Елена Ким, ҳамширалар Нина Фисикова, Мавлуда Бўриева, Альбина Ахмадиева ўзининг билимдонлиги, хушмуомилалиги билан биз каби ўнлаб кўнгли ўксик кишиларга шифо бахш этиб, руҳимизни кўтармоқда. Биз улардан бир умр миннатдормиз.

Илҳомжон СОДИҚОВ,
Шайхантоҳур тумани.

Бугунги кунда маҳалла қандай ҳаёт кечираяпти? Унинг янги жамиятда тутган ўрни, мақсад ва вазифалари нималардан иборат? Мухбиримиз республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Шукур ТЕМУРОВга ана шу саволлар билан мурожаат қилди.

МАҲАЛЛА — ЖАМИЯТНИНГ ИШОНЧЛИ ТАЯНЧИ

— Саволларингизга жавоб беришдан олдин «Маҳалла» хайрия жамғармасининг пайдо бўлиш сабаблари ҳақида тўхталиб ўтсам. Бизнинг жамғармамиз ўзбек халқининг илғор урф-одатлари, анъана ва маросимларини давом эттириш, ёш авлодни маънавий ҳамда жисмоний жиҳатдан камолга етказиш, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишга кўмаклашиш, жамиятда ижтимоий адолатни қарор топтириш мақсадида Президентимизнинг 1992 йил 12 сентябрдаги Фармонига асосан ташкил топган. У ўз фаолиятининг дастлабки босқичида, асосан, кам таъминланган оилалар, ногиронлар, уруш фахрийлари ҳамда етим болаларни моддий жиҳатдан таъминлаш ишлари билан шуғулланди. Айни пайтда жамғарма зиммасига миллий қадриятларимизни тарғиб қилиш, оилани мустаҳкамлаш, ижтимоий адолатсизликка қарши кураш, маҳаллаларни иқтисодий ҳамда маданий жиҳатдан юксалтириш каби муҳим вазифалар юклатилган. Бу вазифаларни амалга оширишда бизни республика раҳбарлари, ташкилот ҳамда муассасалар ҳамиша қўллаб-қувватлаб турибди.

Маҳалла — фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи сифатида янги жамият қурилишида муҳим рол ўйнайди. Унинг ҳуқуқ ва вазифалари эса «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонун, Президент Фармони ҳамда Вазирлар Маҳкамаси қарорларида мустаҳкамлаб қўйилган. Маҳалла қўмиталари ўз фаолиятини ана шу ҳужжатларда белгиланган йўл-йўриқлар асосида ташкил этмоқда. Маҳалла раислари, оқсоқоллари жойларда, Қонунда кўрсатилганидек, муқобиллик асосида сайланаяпти. Ўзини ўзи бошқаришнинг бундай янги усули жамиятни демократлаштириш йўлидаги катта қадамдир.

Маҳалла қўмиталарини айни пайтда ҳалол, катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган, обрў-эътиборли кишилар бошқараяпти. Уларнинг 60 фоизга яқини 40 — 60 ёшли, 90 фоизи олий ва ўрта маълумотга эга бўлган кишилардир. Маҳалла раиси ва оқсоқоллари ўртасида таниқли олимлар, жамоат арбоблари, собиқ вазир ва корхона раҳбарлари ҳам бор. Мамлакатимизнинг барча вилоят, шаҳар ва туманларида, юқорида айтилганидек, жамғарма бўлимлари фаолият кўрсатмоқда.

— Бундай катта куч билан кенг кўламли ишларни бемалол бажарса бўларкан...

— Шубҳасиз. Бугунги кунда жойларда ҳеч бир масала йўкки, у маҳалла қўмиталарини иштирокисиз амалга ошса. Маҳаллаларнинг, айниқса, ҳукумат қарорларини амалга татбиқ этишдаги ролини алоҳида таъкидламоқ керак. Олий Мажлисга сайловлар, умумхалқ Референдуми каби сиёсий тадбирларнинг муваффақиятли ўтишида ҳам уларнинг ҳиссаси катта бўлди. Хуллас, биз ҳозир мамлакатимиз ҳаётига дахлдор бўлган барча катта-кичик тадбирларга фаол иштирок этяпмиз. Конституция ва Мустақиллик куни, Наврўз байрами, Рамазон ва Қурбон ҳайитлари дастлаб маҳаллалардан бошланаётир.

Жамғармамиз фаолияти фақат шулар билангина чекланиб қолаётгани йўқ. У экология, ободонлаштириш, турли жойларда тартиб ўрнатишга кўмаклашиш, соғлиқни сақлаш масалалари билан ҳам мунтазам шуғулланмоқда. Масалан, пойтахтимизнинг Акмал Икромов туманига қарашли Абдулла Қодирий номидаги маҳалла «Экосан» жамғармаси ҳамда фахрийлар кенгаши билан ҳамкорликда теварак-атрофни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш юзасидан шанбаликлар ўтказди. Мактаб ўқувчилари иштирокида ҳашар ва бошқа хил тадбирлар ўтказиш эса одат тусига айланган.

Жамғармамизнинг саъй-ҳаракатлари туфайли, шунингдек, жорий йилда кам таъминланган ҳамда боқувчисини йўқотган оила ва шахсларга бир миллион сўм моддий ёрдам кўрсатилди. Хусусан, Наманган вилояти ҳокимлиги билан ҳамкорликда 50 га яқин етим боланинг суннат, 20 дан зиёд ёшларнинг никоҳ тўйи ўтказилди. Бундай тадбирлар республикамизнинг барча вилоятларида ҳам ташкил этиляпти.

Республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим ва Мудофаа вазирликлари ўртасида мустаҳкам ҳамкорлик ўрнатилган. Биз ҳарбий ўқув юртлари, университетларда таҳсил олаётган талабалар учун махсус стипендия таъсис этганмиз. Жумладан, Тошкент шаҳрида 22 та, янги ўқув йилидан бошлаб Наманган вилояти ўқув юртларида эса 50 га яқин шундай стипендиялар белгиланган. Бундан ташқари, пойтахтдаги талабалар шаҳарчасида Наврўз байрами муносабати билан хайрия тадбири ўтказилди, муҳтож талабаларга моддий ёрдам берилди.

Маълумки, давлат томонидан бериладиган моддий ёрдам, асосан, маҳалла қўмиталари орқали амалга оширилмоқда. Сабаби шуки, бу ерда ҳамма бир-бирини танийди: ким қандай яшайди, турмуш тарзи ҳам қай тарзда — бариси беш панжадек аён.

— Маҳалла қўмиталарининг ташкилотлар, муассаса ҳамда корхоналарнинг раҳбарлари билан алоқалари хусусида ҳам тўхталиб ўтсангиз?

— Ўринли савол. Бу ҳақда юқорида озроқ бўлса-да мисоллар келтирдим. Қўшимчаси шуки, маҳалланинг жамиятдаги ўрнини англаган кўплаб ташкилот ва корхоналар уларга амалий ёрдам бермоқдалар. «Совпластитал», «Ўзэлектроаппарат», «Юлдуз» бирлашмалари, «Ташинтерм» қўшма корхонаси, «Ўзозиқ-овқатсаноат» ва «Ўзбекенгилсаноат» уюшмалари шулар жумласидандир.

Қатор корхоналар эса маҳалла қўмиталарига ҳомийлик қилмоқдалар. Республика Бош вазири ўринбосари В. Чженнинг маҳаллаларда «Корхона + маҳалла» номли иқтисодий ҳудудни яратиш таклифини алоҳида таъкидламоқ керак. Ушбу таклифга биноан саноатни қишлоққа олиб кириш лозим. Бу бизнинг шароитга ҳар жиҳатдан қўл келади. Чунки жойлардаги кичик корхоналар нафақат иқтисодий муаммоларни, балки фуқароларнинг ҳам мушкулини осон қилмоқда.

Жамғармамиз жойлардаги мактаблар билан ҳам яхши ҳамкорлик ўрнатган. Республика халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда «Оила-мактаб-маҳалла» концепциясини ишлаб чиқдик. Маълумки, жамият тараққиёти кўп жиҳатдан ёш авлодларга боғлиқ. Шу боис маҳалла фаоллари болаларни тарбиялашда ўқитувчиларга яқиндан кўмак бермоқдалар. Яқинда жамғармамиз Республика халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда Наманган вилоятида миллий тараққиёт ҳамда ёш авлодлар тарбиясида оила, мактаб ва маҳалланинг ролига бағишланган республика илмий-амалий конференциясини ўтказди. Ушбу уч ташкилот бирлигига асосланган концепция болалар тарбиясида узоқ йиллик аҳамиятга эга бўлиб, биз уни давлат аҳамиятига молик масала сифатида қабул қилишни истар эдик.

— Маҳаллаларимизнинг деярли, ҳаммасида турли хил миллатлар истиқомат қилади. Демак, маҳалла маълум маънода халқлар дўстлиги учун кўрғон вазифасини ҳам ўташи мумкин. Шу боис биз Андижон вилоятининг Хонобод шаҳрида «Туркистон — умумий уйимиз» шиори остида Республика семинарини ўтказдик. Унда қўшни Қирғизистон Республикасининг Жалолобод туманидан ҳам меҳмонлар иштирок этишди. Аҳолининг ижтимоий муҳофазаси, маҳалла, оила, мактаб фаолияти, хотин-қизлар ҳаёти, аҳолининг маданий турмуш тарзи, соғломлаштириш иншоотлари билан атрофлича танишдилар. Хонобод шаҳридаги еттита маҳаллада ўзбеклар билан бирга қирғиз, тожик, рус, татар ва бошқа миллатларга мансуб кишилар бир неча йиллардан буён аҳил ва иноқ истиқомат қилиб келишаяпти.

— Шукур Темурович, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш усули хорижий мамлакатларда қандай ташкил этилган?

— Ўзини ўзи бошқариш органлари кўплаб мамлакатларда амал қилади. У, айниқса, АҚШ, Туркия, Франция, Олмония, Скандинавия ва Осиё мамлакатларида ривожланган. Лекин, улар юқорида тилга олинган мамлакатларнинг аксариятида асосан хайрия ва экологик масаллалар билан шуғулланади. Чунки иқтисодий масалалар тараққий этган мамлакатларда алоҳида характер касб этмайди.

Маълумки, Ғарбда одамлар ҳатто ёнма-ён яшасалар-да, бир-бирларини яхши билмайдилар. Бизда эса аксинча. Маҳалланинг ҳув чеккасида бир гап бўлгудай бўлса, орадан кўп ўтмай ундан бутун маҳалла хабар топади. Бизнинг маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг фаолияти Ғарбдагидан тубдан фарқ қилади. Бизда маҳаллий органлар хайрли ишлар билан бир қаторда миллий қадриятларни ривожлантириш, маданият, тарғибот-ташвиқот ишлари билан ҳам шуғулланади. Маҳалла — улкан ижтимоий макондир. Унда ҳамиша жамоатчилик ва ҳамкорлик руҳи баланд бўлади.

Лекин, бундан уларда ҳеч қандай намунали фазилат йўқ экан-да, деган хулосага келмаслик лозим. Жорий йилнинг апрель ойида мен АҚШда бўлиб ўтган Соғлом ҳамжамият форумида иштирок этдим. Унда инсон ва жамият фаолиятига доир энг муҳим масалалар — жамоат ишларида фуқароларнинг фаоллиги, ўзликни англаш омилларини юксалтириш, ўзини ўзи бошқариш органларининг шакллари муҳокама қилинди.

Атроф-муҳит ҳамда аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш халқаро миқёсдаги алоқаларни тиклаш ва тажриба алмашишни тақоза қилади. Шу боис биз турли хил хорижий жамоат ташкилотлари билан алоқаларимизни мустаҳкамлаш ниятидамиз.

Биз маҳалла фаолларини мунтазам ўқувини ташкил этиш устида бош қотиришимиз лозим. Қишлоқ фуқаролар йиғини раиси, маҳалла оқсоқолларининг ўқиш курсларини ташкил қилиш мақсадга мувофиқдир. Маҳалла фаоллари бозор муносабатларини ривожлантириш ҳамда ҳуқуқий демократик жамият қуришда жуда кўп нарсалар қила олиши мумкин, десам ишонинг. Тасаввур қилинг республикада айни пайтда 12 минг 400 маҳалла қўмиталари фаолият кўрсатаяпти.

Президент Ислом Каримов Ўзбекистон республикаси Олий Мажлисининг 1-сессиясида қилган маърузасида маҳалла фаолиятига юксак баҳо бериб, жумладан, шундай деган эди: «Маълумки, асрлар мобайнида маҳаллаларда кундан-кун ҳаётий муаммолар ўз ечимини топиб келади. Тўй-маъракалар ҳам, ҳатто ҳашарлар ҳам маҳалла аҳлисиз ўтмайди. Маҳаллаларда сиёсий иқтисодий ва бошқа масалаларга доир жамоатчилик фикри шаклланади. Бу эса халқимизнинг турмуш тарзи, ота-боболаримиздан бизга мерос бўлиб келаётган тафаккур тарзидир. Бинобарин, ҳаётнинг ўзи маҳаллаларни ривожлантириш ва уларни қўллаб-қувватлашни тақозо этмоқда. Мамлакатимизда кўп қиррали ислоҳотлар амалга ошаётган бир пайтда маҳалла жамият учун ишончли таянч ва таъсирчан куч бўлиб хизмат қилиши лозим».

Юртбошимизнинг бу гаплари бизнинг зиммамизга жуда катта масъулият юклайди. Зеро, биз айнан ана шу йўлдан бормоқдамиз. Мен бу ўринда маҳалла институтларини назарда тутаяпман. Биз яхши биламизки, маҳалла воситасида миллий урф-одат, ҳашар ва бошқа тадбирлар амалга оширилади. Маҳаллада бундан ташқари жамоатчилик фикри шаклланади, сиёсий ва иқтисодий масалаларга доир фикр-мулоҳазалар туғилади. Мадомики шундай экан, юртбошимиз таъкидлаганидек, маҳалла мамлакатимизда амалга оширилаётган барча соҳалардаги ислоҳотларнинг ишончли таянчи ҳамда ҳаракатчан воситасига айланмоғи лозим. Бу эса бизнинг фаолиятимизнинг асосини ташкил этади.

Булоқбоши тумани маркази йилдан йилга чирой очиб, турли маданий, маиший турар жой бинолари қад ростламоқда. Айниқса, кейинги пайтда бу ерда шарқона усулда зеб берилган дўконлар, савдо расталари бунёд этилдики, бу туман марказини янада обод ва кўркам қилиб кўрсатмоқда.

СУРАТЛАРДА: туман марказини обод этишда жонкуярлик қилаётган уста Мамасиддиқ Худойбердиев қурувчи Холмурод Абдуғоффоров билан; янги қад ростлаган бинолар.

Т. ҲАМРОҚУЛ
олган суратлар.

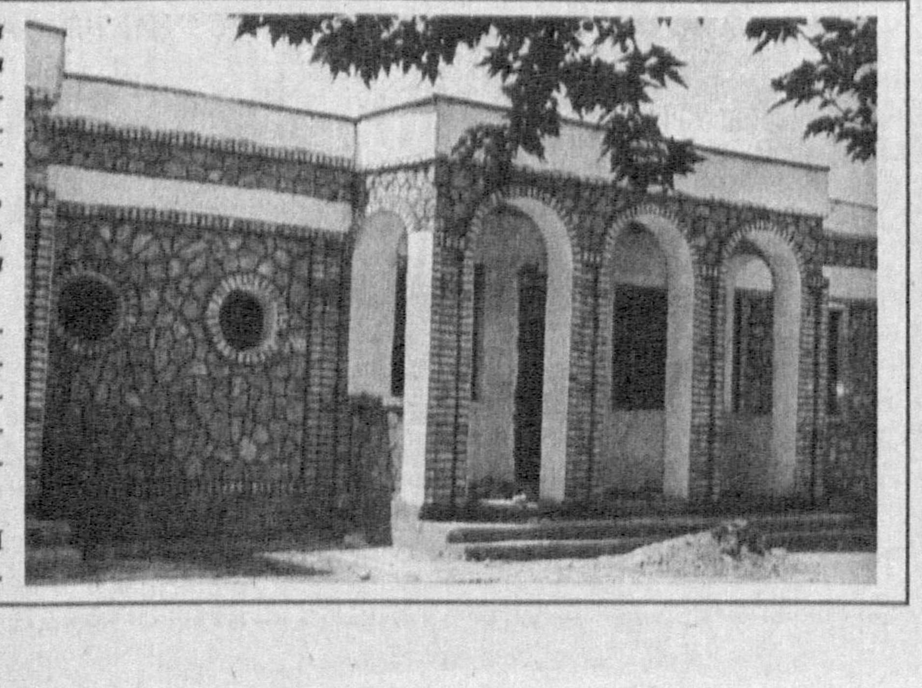

ТУРКИСТОН УМУМИЙ УЙИМИЗ

«МАНАС»НИНГ МИНГ ЙИЛЛИГИГА

Ўзбекистон Байналмилал маданий марказида қирғиз халқ ижодиётининг сўнмас намунаси — «Манас» эпосининг 1000 йиллигига бағишлаб илмий анжуман бўлди.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Алишер Навоий номидаги Адабиёт институти, Қирғизистон Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси, Франция элчихонаси қошидаги Марказий Осиёни ўрганиш илмий-тадқиқот институти ва Қирғиз маданий маркази ҳамкорликда ўтказган бу анжуманда манасшунос олимлар, ёзувчилар, таржимонлар, жамоатчилик вакиллари қатнашди.

Қирғизистон Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси, адабиётшунос олим С. Жигитов «Манас» эпосининг дунё маданиятида тутган ўрни ҳақида гапирди. Йиғилишда, шунингдек, «Манас» ва ўзбек фольклори, унинг ўзбек тилига таржимаси ва бошқа мавзулар тингланди.

Анжуманда сўзга чиққанлар «Манас» бутун Турон халқининг миллий қаҳрамони, унда яшовчи юрт ва элатларнинг қон-қардошлиги ва якдиллиги тимсоли эканини таъкидладилар.

ЮНИСЕФ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙДИ

БМТнинг болалар жамғармаси (ЮНИСЕФ) Қирғизистонга 15 миллион доллар ажратди. Мазкур маблағ 5 йил мобайнида тиббиёт ва ижтимоий дастурлар, хусусан, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш, бошланғич таълим соҳаларига сарф этилади.

БМТ дастури дастлаб Норин ва Талас вилоятларида амалга оширилади.

Мазкур масалани муҳокама этиш учун ЮНИСЕФнинг Марказий Осиёдаги вакили Экрэм Бирердинч Қирғизистон Президенти Асқар Акаев билан учрашди.

3 МИЛЛИОН ДОЛЛАР АЖРАТДИ

АҚШ ҳукумати Тожикистон учун озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олиш мақсадида, «Жаҳон озиқ-овқат дастури» халқаро ташкилотига 3 миллион доллар миқдорида маблағ ажратди.

Мазкур халқаро ташкилот ана шу маблағга 30 минг тонна ғалла сотиб олиб, уни инсонпарварлик ёрдами сифатида Тожикистонга жўнатади. АҚШ билан Тожикистон ҳукумати ўртасида яқинда бу ҳақда шартнома имзоланди. Америкадан Тожикистонга ғалла шу йилнинг сентябрь ойи охирларида олиб келинади. 1994 йилда АҚШ Тожикистонга 35 минг тонна ғалла тортиқ этганди.

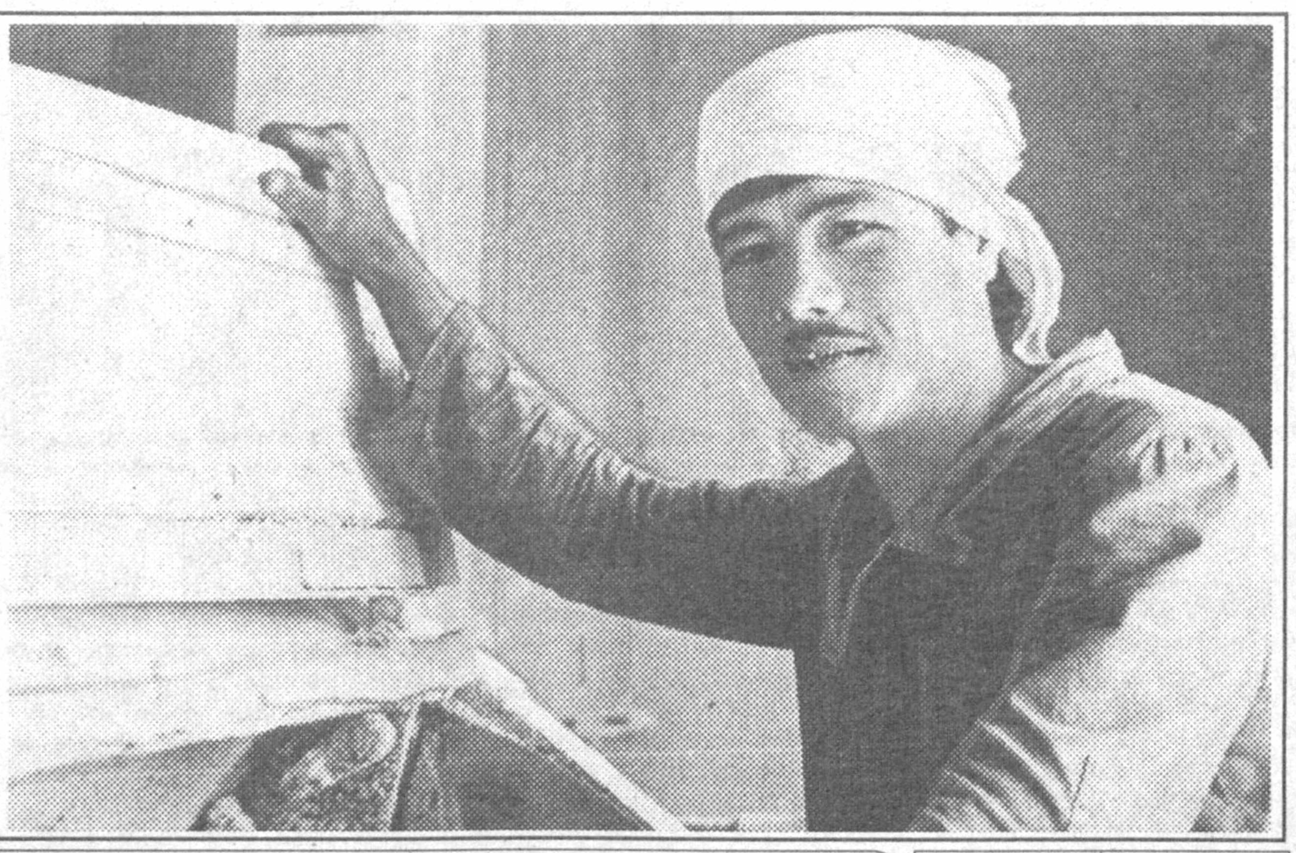

Бувайда туманида кичик корхоналар очиш, улар фаолиятини давр талаблари асосида ташкил этиш ишига алоҳида эътибор берилмоқда. Айни кунда туманда юзлаб кичик корхоналар фаолият кўрсатмоқда. Шулардан бири «Мўмин» кичик корхонасидир.

У ун маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва шолини қайта ишлашга ихтисослашган. Шу боис бу ерда фаолият кўрсатаётган тегирмонда кунига 20 тоннага яқин буғдой уни, 5-6 тонна шоли янчилмоқда. Бу эса нафақат бувайдаликларга, балки қўшни туманлар, Наманган вилояти меҳнаткашлари учун ҳам қўл келмоқда. Улар ўз маҳсулотларини қайта ишлаб бераётган кичик корхона аҳлидан миннатдор бўлишмоқда.

СУРАТДА: тегирмон оператори Авазбой Абдўлазизов.

Т. ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

• 26 июнь — наркотик моддаларни ғайриқонуний равишда сотиш, тарқатиш ва истеъмол қилишга қарши кураш куни

ОФАТГА ҚАРШИ КУЧЛАРНИ БИРЛАШТИРИШ ЗАРУР

БМТ Бош Ассамблеясининг 1987 йилда қабул қилган қарорига кўра 26 июнь — наркотик моддаларни ғайриқонуний равишда сотиш, тарқатиш ва истеъмол қилишга қарши кураш куни, деб эълон қилинган эди. Бутун дунёда наркотик моддаларни истеъмол қилишнинг кўпайиши бу қарорнинг қабул қилинишига туртки бўлди. Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигининг бош наркологи, доцент Жавод Зоҳидов республикамизда бу борада амалга оширилаётган ишларнинг ҳолати тўғрисида сўзлаб берди:

— Республикамизда наркотик моддалар сотилиши ва истеъмол қилиниши сўнгги вақтларда бироз кўпайди. Масаланинг мураккаблиги шундаки, Афғонистон ва Покистондан наркотик моддаларни Европага ўтказишда Ўзбекистонни юк ортиш ва тушириш базасига айлантиришга уринишлар бўлмоқда.

Гиёҳвандликка қарши курашни кучайтириш ҳамда БМТнинг наркотик моддаларни назорат қилувчи халқаро қўмитасининг тавсияларини амалга ошириш мақсадида республикамизда наркотик моддаларни назорат қилиш бўйича давлат комиссияси тузилган. Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков унинг раиси этиб тайинланган. Комиссия таркибига манфаатдор вазирлик ва идоралар бошлиқларининг биринчи ўринбосарлари ҳам киритилган. 1994-1996 йилларга мўлжалланган, наркотик моддаларни истеъмол қилиш ва уларни тарқатишга қарши асосий чора-тадбирлар мажмуидан иборат давлат дастури ишлаб чиқилган. БМТнинг Тошкентдаги ваколатхонаси Марказий Осиёдаги давлатларга бу борадаги ўз миллий дастурларини ишлаб чиқишга фаол кўмаклашмоқда.

Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги гиёҳвандликнинг олдини олиш ва бу дардга чалинган кишиларни даволаш бўйича катта ишларни амалга оширмоқда. Барча вилоятларда стационарлар билан бирга наркологик диспансерлар, туманларда эса гиёҳвандликни даволаш бўйича тиббий хоналар фаолият кўрсатмоқда. Республикада бу дардни махфий ҳолда даволаш ҳам яхши йўлга қўйилган, беморларни ижтимоий жиҳатдан оёққа турғизиш бўйича дастур муваффақиятли амалга оширилмоқда.

Республикада ҳар йили кўкнори, ёввойи каноп экилган майдонларни аниқлашга имкон берувчи «қорадори» операцияси ўтказилади.

Гиёҳвандлик — жамиятнинг барча қатламларига салбий таъсир қилувчи улкан муаммодир. Шунинг учун унинг муваффақиятли ҳал этилиши аҳолининг соғлом бўлиши, мамлакатнинг гуллаб-яшнашидан манфаатдор барча кучларнинг жипслашишига боғлиқ. Бу Ўзбекистоннинг «Соғлом авлод учун» давлат дастурида ҳам таъкидланган.

(ЎзА).

ИМКОНИЯТЛАР КЕНГ

Навбаҳор туманидаги халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Лобар» кичик корхонаси яқинда ташкил этилган эди. Айни пайтда корхонада аёллар жемпери, чойшаб, болалар кийим-кечаги ва бошқа турдаги моллар ишлаб чиқарилмоқда. Чет эл ускуналари ва технологиясида тайёрланган бу маҳсулотлар ўзининг бежиримлиги билан харидорлар диққатини тортаётир. Қизиғи шундаки, цехда атиги 8 нафар аёл меҳнат қилади. Ўтган ойда 100 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Шунинг 40 минг сўми соф фойдадир.

«Лобар» кичик корхонаси жамоаси эндиликда 3 гектар ер олиб, ёрдамчи хўжалик ҳам ташкил этган. Ҳозир у ерда полиз ва сабзавот экинлари етиштирилаётир. Корхона раҳбарининг таъкидлашича улар келгусида фаолиятларини янада кенгайтиради. «Лобар»нинг даромадидан навбаҳорликлар бебаҳра қолаётгани йўқ. Улар туман аҳлининг газ билан таъминланишини қўллаб-қувватлаш ниятида 4,5 километр масофалик темир қувур сотиб олиб келдилар.

Темур ЭШБОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ДИҚҚАТ КИМОШДИ САВДОСИ!

Ҳурматли тошкентликлар ва пойтахтимиз меҳмонлари!

Тошкент Универсал кўчмас мулклар биржаси ва Тошкент шаҳар Давлат мулк бошқармаси шу йил 29 июнь куни соат 11.00 навбатдаги кўчмас мулклар очиқ кимошди савдосини ўтказади.

Савдога қуйидагилар қўйилади:

1. Акмал Икромов тумани, "Изза" даҳасида жойлашган, якка тартибда қуриладиган даҳа.
Ер участкаларининг сони - 13 та (№№ 1, 3, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38).
Ер майдони - 0,04 га.
Бир дона ер участкасининг бошланғич нархи -40 минг сўм.
Ер участкаси умрбод эгалик қилиш учун берилади.

2. Шайхантоҳур тумани Самарқанд дарбоза кўчаси 11-уйда жойлашган хўжалик ҳисобидаги "Динамо" дўконининг биноси.
Умумий майдони - 160, 0 кв. м.
Бошланғич нархи -1 441 740 сўм.

3. Шайхантоҳур тумани Самарқанд дарбоза кўчаси 8-уйда жойлашган "Чорсу" фирма дўконининг биноси.
Умумий майдони - 250, 0 кв. м.
Бошланғич нарҳи - 1 728 000 сўм.

4. Яккасарой тумани Бобур кўчаси 83-уйда жойлашган "Кафолат" радиотелеаппаратура таъмирлаш устахонаси биноси.
Умумий майдони - 193 кв. м.
Бошланғич нархи - 600 000 сўм.

5. Яккасарой тумани Бобур кўчаси 85-уйда жойлашган "Кафолат" радиотелеаппаратура таъмирлаш устахонаси биноси.
Умумий майдони -254 кв. м.
Бошланғич нархи - 762 000 сўм.

6. Мирзо Улуғбек тумани Х. Абдуллаева кўчаси 75-уйда жойлашган "Самар" масъулияти чекланган жамияти дўконининг биноси.
Умумий майдони - 40 кв. м.
Бошланғич нархи - 120 000 сўм.

7. С. Раҳимов тумани "Бешқўрғон" мавзесида жойлашган 2 қаватли 9-сонли коттеж.
Умумий майдони - 372, 6 кв. м.
Яшаш майдони - 120, 6 кв. м.
Бошланғич нархи - 2 651 140 сўм.
Ер майдони - 600 кв. м.
умумий тартиб бўйича берилади.

8. Яккасарой тумани Бобур кўчаси 7-уйда жойлашган 3 хонали 8-сонли хонадон.
Умумий майдони -108, 2 кв. м.
Яшаш майдони - 70, 0 кв. м.
Бошланғич нарҳи - 1000 000 сўм.

Ким ошди савдосида юридик ва жисмоний шахслар қатнашиши мумкин.
Тўлов шакли турли йўллар билан амалга оширилади.
Ер участкалари бўйича тўлов нақд пул билан амалга оширилади.

Манзилимиз:
Тошкент ш., А. Қодирий кўчаси 13-уй, 1-қават.
Телефонлар: 44-53-77, 44-53-68.

Фарғона вилоят ҳокимлиги Фарғонанинг «Нефтчи» футбол жамоаси бош мураббийси Ю. В. Саркисянга отаси **Вазген Багратович САРКИСЯНнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор қилади.

«Ўзбектуризм» миллий компанияси раҳбарияти ва жамоаси «Бухоротурист» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори Мансур Зокировга акаси **Маҳмуд ЗОКИРОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

«Ўзнефтгазқазибчиқариш» давлат-акционерлик бирлашмасининг марказий аппарати ҳамда корхоналарининг жамоалари нефть-газ саноатининг кекса ходими, «Ўзбекнефтгаз» миллий корпорацияси марказий ишлаб чиқариш диспетчерлик бошқармаси бошлиғи **Шамуэл ОҚИЛОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

Юнусобод туман соғлиқни сақлаш бўлими ҳамда 17-шаҳар клиник шифохонаси жамоаси шифохона бош шифокори Бахтиёр Абдуллаевга онаси **Зебихон АБДУЛЛАЕВАнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

TV ҲАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР TV

ДУШАНБА, 26

ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 "Ёшлик" студияси. "Яхшиларга эргашиб".
18.40 "Ҳаракатда баракат".
19.00 "Аёл борки, олам мунаввар".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Футбол шарҳи.
20.05 Бастакор Сайфиддин Йўлдошев қўшиқлари.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ўзбекистон" ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Уйғун. "Парвона". Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
23.10 Эълонлар.
23.15 — 23.40 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II
"Тошкент" студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. "Кўзмунчоқ".
19.00 "Тафсилот".
19.15 "Деҳқон ҳиммати".
19.45 "Ҳамкасблар".
20.15 "Ҳамшира-95" кўрик-танлови.
21.05 — 22.20 "Соат 12 да бошлиқ келади". Бадиий фильм.

ЎзТВ III
"ОСТАНКИНО" РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ, РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.10 "Тиғиз пайт".
18.35 "Куйини топинг". Телеўйин.
19.05 "Агар..." Кўрсатувни В. Познер олиб боради.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 "Время".
*
20.40 "Репортёр".
20.55 "Ҳақиқат онлари". А. Караулов саволларига В. Сипачев жавоб беради.
21.50 "Автомиг".
22.00 "Вести".
22.25 — 22.35 "Тафсилотлар".

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Мулькарусель".
19.00 "Туркистон" камер оркестри чалади.
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
*
"ОМАД" таништиради:
19.50 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.40 Жаҳон география-си.
21.30 Эълонлар.
21.35 Видео — "О".
23.15 Эълонлар.
23.20 "Курьер".
23.40 "... яна об-ҳаво ҳақида".
23.50 — 24.00 "Постфактум".

СЕШАНБА, 27

ЎзТВ I

6.00—8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Довюрак капитан қиссаси". Бадиий фильм.
9.30 Немис тили.
10.00 Болалар учун концерт.
10.30 "Абитуриент-95". Физика.
11.00 — 13.00 "Умидлар йили". Видеоканал.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 "Ёшлик" студияси. "Эъзоз".
18.40 "Адолат". Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Компьютер-шоу".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ўзбекистон" ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 "Матбуот ва давр". Ўзбекистон Республикаси матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунига бағишланган кўрсатув ва концерт.
22.40 "Мирзо Ғолиб". Кўп қисмли телевизион бадиий фильм премьераси (Ҳиндистон). 1-серия.
23.40 Эълонлар.
23.45—00.10 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:

18.30 "Мультфейерверк".
19.00 Табиат дунёси.
19.50 "Хусусийлаштириш: қадам-бақадам".
20.10 Янгиликлар.
20.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
20.40 Видеогид.
21.00 "Теле-ателье-шоу".
21.10 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.50 — 23.30 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III
"ОСТАНКИНО", РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.30 — 8.00 "Телетонг".
***
18.10 "Тиғиз пайт".
18.35 "Куйини топинг". Телеўйин.
19.05 "Мавзу".
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 "Время".
20.40 "Илк манбадан".
20.55 "Останкино" хит-паради.
*
21.25 "Севги мунажжими".
22.00 "Вести".
22.25 "Тафсилотлар".
22.35 "Автомиг".
22.40 — 23.35 Тунги телесериал. "Ноқулай аёл". Бадиий фильм (АҚШ).

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мулькарусель".
18.55 "Бозор иқтисодиёти сабоқлари".
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.50 "Дурдаршн" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 "Би-Би-Си" янгиликлари.
21.00 "Дийдар". Қозоғистонда Ўзбекистон кунлари (қозоқ тилида).
21.40 "Соккер-клуб".
22.25 — 22.35 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.

ЧОРШАНБА, 28

ЎзТВ I

6.00—8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Кенжатойдан қўрқ, эй ғаним". Бадиий фильм.
9.10 "Компьютер-шоу".
9.55 "Абитуриент-95". Математика.
10.25 Болалар учун. "Ёзимиз соз ўтмоқда".
10.50 "Қирқ ҳунар ҳам оз".
11.20 "Ҳуқуқингизни биласизми?"
11.50 — 12.25 Тошкент маданият техникуми ўқитувчи ва талабаларининг концерти.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 "Лизюкова кўчасида яшовчи мушукча". Мультфильм.
18.20 "Нон таъми".
18.45 "Туркистон — умумий уйимиз".
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Бош мезон".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ўзбекистон" ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Ўзбекистон телевидениесида вилоят студияларининг кўрсатувлари. Экранда — Андижон вилояти.
22.10 "Мирзо Ғолиб". Кўп қисмли телевизион бадиий фильм премьераси (Ҳиндистон). 2-серия.
22.55 Эълонлар.
23.00 "Ўзбекистон" ахбороти.
23.25 — 00.55 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. "МҲСК" — "Наврўз".

ЎзТВ II
"Тошкент" студияси таништиради:

18.30 "Ўзим ҳақимда...".
19.00 Р. Муродов, Э. Охунова. "Садоқат достони".
19.45 "Жонли тил".
20.45 "02" тўлқинида.
21.10 "Ёдингдами, дўстим..."
21.25—23.05 "Кинематограф".

ЎзТВ III
"ОСТАНКИНО", РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.30 — 8.00 "Телетонг".
***
18.10 "Тиғиз пайт".
18.35 "Куйини топинг". Телеўйин.
19.05 "Эслаб, излаб". Зоя Федорова.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 "Время".
*
20.40 ЎзТВ. Телефильм.
*
20.50 "Кутиш зали".
21.40 Криминал хабарлар экрани.
21.50 "Давр дарёси".
22.00 "Вести".
22.25 "Тафсилотлар".
22.35 "Автомиг".
22.40 — 23.35 Тунги телесериал. "Ноқулай аёл". Бадиий фильм (АҚШ).

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Мулькарусель".
19.00 "Ов ҳақида ҳикоялар". Телефильм.
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
*
"ОМАД" таништиради:
19.50 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.40 — 23.40 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".

ПАЙШАНБА, 29

ЎзТВ I

6.00—8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Шимол ёғдусини ёқинг". Бадиий фильм.
9.15 Ўзбек тилини ўрганамиз.
9.45 "Абитуриент-95". Она тили ва адабиёт.
10.15 "Оламни асранг!"
10.50 — 11.40 Тошкент хореография билим юрти битирувчиларининг концерти. А. Навоий номидаги Ўзбек Давлат опера ва балет Катта театридан ёзиб олинган.
*
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 Ўсмирлар учун. "Фарзанд — умид юлдузи".
18.40 "Инсон ва қонун". Гиёҳвандликка қарши кураш.
19.05 "Ўзбекистон жамоли".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Севгим қўшиғим-да". Киноконцерт.
20.20 "Юзма-юз".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ўзбекистон" ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 "Ўзбекистон халқ ҳофизлари". Орифхон Ҳотамов, Муҳаммаджон Каримов.
22.10 Бевосита мулоқот.
22.50 "Мирзо Ғолиб". Кўп қисмли телевизион бадиий фильм премьераси (Ҳиндистон). 3-серия.
23.35 Эълонлар.
23.40—00.05 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:

18.30 "Омад" тақвими.
18.35 "Кўнгил".
18.40 Муҳаббатга ошно қалблар.
19.00 "Ишингиз бароридан келсин!"
19.10 "Теле-ателье-шоу".
19.20 Янгиликлар.
19.25 Видео янгиликлари.
19.45 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
20.30 — 22.10 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III
"ОСТАНКИНО", РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.30 — 8.00 "Телетонг".
***
18.10 "Тиғиз пайт".
18.35 Спортнинг етти куни. Баскетбол.
19.05 "Эслашлари учун..." Ю. Демич. Л. Филатовнинг муаллифлик кўрсатуви.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 "Время".
*
20.40 "Ўз-ўзига режиссёр".
21.10 "Хроно". Авто ва мотоспорт оламида.
21.40 "Киноафиша".
21.50 "Автомиг".
22.00 "Вести".
22.25 — 22.35 "Тафсилотлар".

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мулькарусель".
18.55 "Вазият".
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.50 "Дурдаршн" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 "Маданиятимиз дурдоналари".
21.35 — 22.20 "Кўнгил кўприклари".

ЖУМА, 30

ЎзТВ I

6.00—8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Содиқ дўстим Санчо". Бадиий фильм.
9.25 Немис тили.
9.50 Болалар учун. "Қувноқлар даврасида".
10.15 "Бола бошидан..."
10.50 "Қўшиғимиз сизга армуғон". Мусиқий кўрсатув.
11.25 — 11.55 "Иқтисодимиз таянчи".
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Бугун". Ахборот кўрсатуви.
18.10 "Кичкинтой" студияси. "Қўнғироқча".
18.40 "Булоқлар кўз очганда".
18.55 "Миллий хавфсизлигимиз кафолати".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 "Бўстон" телевизион журнали.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ўзбекистон" ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 "Маърифатнома".
22.00 "Ўзбек сўми".
22.45 ЎзТВ хазинасидан. "Хотира". Халқ артисти Тамарахоним.
23.55 Эълонлар.
24.00—00.25 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II
"Тошкент" студияси таништиради:

18.30 Ёшлар ижро этади.
19.00 "Тақдир".
19.30 "Шаҳар юмушлари".
20.30 Раъно Шарипова иштирокида мусиқий кўрсатув.

ЎзТВ III
"ОСТАНКИНО", РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.30 — 8.00 "Телетонг".
*
18.10 "Ёввойи дала".
18.30 "Инсон ва қонун".
19.00 "Мўъжизалар майдони".
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 "Время".
*
20.45 "Лидер-прогноз".
21.10 "К-2" таништиради.
22.00 "Вести".
22.25 "Тафсилотлар".
22.35 "Автомиг".
22.40 — 23.40 "А" дастури.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Мулькарусель".
19.00 "Ҳуқуқий жамият сари".
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
*
"ОМАД" таништиради:
19.50 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.40 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.00 "Компьютер-Осиё".
21.30 "Панорама".
22.00 Дэвид Копперфильд. "Афсунгарлик билан 15 йил".
22.25 Эълонлар.
22.30 "Даракчи".
22.40 Эълонлар.
22.45 — 00.25 Видео — "О".

ШАНБА, 1

ЎзТВ I

6.00—8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Шавкатли рицарь Айвенго ҳақида қисса". Бадиий фильм.
9.25 "Ёшлик" студияси. "Талабалар саҳнасида".
10.50 "Кичкинтоймиз — гижингтоймиз".
11.30 — 13.30 "Маънавият" видеоканали.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби..
18.00 "Фунтик ва мўйлабли кампиршо". Мультфильм.
18.10 Мактаб ўқувчилари учун. "Санъат ғунчалари".
18.45 Спорт хабарномаси.
18.55 "Фанга бағишланган умр". Академик Ғани Мавлонов.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Мукаррама Турғунбоева номидаги "Баҳор" Давлат рақс ансамблининг хонандаси Эркин Рўзиматов куйлайди.
20.30 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ўзбекистон" ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 "Актёрлар ва роллар". Фарҳод Абдуллаев.
22.30 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
22.40 "Тунги ёғду". Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:

9.00 "Мультфейерверк".
9.30 Табиат дунёси.
10.20 "Хусусийлаштириш: қадамбақадам".
10.40 Янгиликлар.
10.45 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
11.10 Видеогид.
11.30 "Теле-ателье-шоу".
11.40 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
12.20 "Кинонигоҳ".
14.00 — 18.30 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".
*
"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. "Табассум".
19.10 "Антенна".
19.40 "Хонадонингизда осойишталик бўлсин!"
20.40 "Дарвоқе..."
21.05 — 22.45 "Кинематограф".

ЎзТВ III
"ОСТАНКИНО", РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.10 Луи де Фюнес "Жандарм ва юбка кийган жандармлар" комедиясида.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 "Время".
20.45 Баскетбол. Европа чемпионати. Эркаклар. 1/4 финал. Грециядан кўрсатилади.
*
22.00 "Вести".
22.25 "Автомиг".
22.30 — 23.10 Хоккей. Стэнли кубоги. Финал.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 "Айчурек" (қирғиз тилида).
10.40 — 11.10 "Мюзик-холл".
***
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мулькарусель".
18.55 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
19.20 Телефильм.
19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида).
19.50 "Интердиалог".
20.30 "Чинсэн".
21.10 "Безнен мирас (татар тилида).
21.50 "Ёшлик" студияси. "Ёшлик оқшоми".
22.35 "Би-Би-Си" янгиликлари.
22.45 "Бу ажиб дунё".
23.05 — 23.15 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.

ЯКШАНБА, 2

ЎзТВ I

6.00—8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 "Камалак". Болалар учун кинодастур.
9.30 "Нафосат оламида".
10.00 "Ёшлик" студияси. "Ватанимга хизмат қиламан".
11.00 Мактаб ўқувчилари учун. "Яшил чироқ".
11.45 — 12.35 "Меҳмон". А. Навоий номидаги Наманган вилоят мусиқали драма ва комедия театрининг спектакли.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Еттига етти". Телеўйин.
18.40 "Аҳвол қандай, чемпион?"
19.05 "Ойнаи жаҳонда...".
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ҳафтанома" (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
20.05 "Якшанба оқшомида". Мусиқий кўрсатув.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ҳафтанома".
21.30 Эълонлар.
21.35 "Ўзбектелефильм" кўрсатади: "Истиқлол рамзи".
21.45 "Ёшлик" студияси. "Оталар сўзи — ақлнинг кўзи".
22.45 Бадиий фильм.
24.00 Эълонлар.
00.05 — 00.35 "Ҳафтанома".

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:

10.00 "Омад" тақвими.
10.05 "Кўнгил".
10.10 Муҳаббатга ошно қалблар.
10.30 "Ишингиз бароридан келсин!"
10.40 "Теле-ателье-шоу".
10.50 Янгиликлар.
10.55 Видео янгиликлари.
11.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
12.00— 13.40 "Кинонигоҳ".
***
17.00 "Совға".
17.30 "Салом, ёшлар!"
18.10 Жаҳон географияси.
19.00 Эълонлар.
19.05 Видео —"О".
20.45 Эълонлар.
20.50 "Курьер".
21.10 "...яна об-ҳаво ҳақида".
21.20 "Постфактум".
21.30 Дэвид Копперфильд.
22.05 "Панорама".
22.35 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
22.55 "Даракчи".
23.05 Эълонлар.
23.10—00.50 Видео —"О".

ЎзТВ III
"ОСТАНКИНО", РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.00 "Юзма-юз". Кўрсатувни А. Любимов олиб боради.
18.30 "Санамлар, санамлар...". Тото Кутуньо.
19.10 "КВН-95". Мавсумнинг тўртинчи ўйини.
21.00 "Якшанба".
*
21.50 Телефильм.
*
22.25 "Ксюша ҳузурида".
23.00 — 23.40 Хоккей. Стэнли кубоги. Финал.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

9.00 Аэробика.
9.15 Мультфильм.
9.55 "Жонли сайёра".
10.15 "Менинг кўчам".
10.30 "Эсдалик учун дастхат".
10.50 "Эртакларнинг сеҳрли олами".
12.35 — 12.45 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
19.10 "Бу ажиб дунё".
19.30 "Ҳафтанома" (рус тилида).
20.00 "Хорижнинг биринчи элчилари".
20.40 "Дурдаршн" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.40 "Би-Би-Си" янгиликлари.
21.50 "Ҳамкорлик — тараққиёт нишонаси".
22.30 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.
22.40 — 00.10 Футбол. Ўзбекистон чемпионати.

Бир пиёла чой устида

У қатнашган даврада қаҳ-қаҳа кетидан қаҳ-қаҳа кўтарувчи, кўзлардан ёш чиқарувчи, ичакузди кулги янграйди. Сиз уни халқ сайилларида, саҳналарда аскиячилар айтишувида кўп кўргансиз. Бугун қорасувлик (Андижон вилояти) машҳур аскиячи Ҳасанбой Султоновни сизлар билан яна бир бор учраштирмоққа, аския сир-асрорлари хусусида суҳбат қурмоққа жазм қилдик.

• *Юзма-юз*

ГУЛМИСИЗ, РАЙҲОНМИСИЗ?

Аскиячи Ҳасанбой Султонов

— Ҳасанбой ака, бир қарашда аскиячилик ҳар бир ўзбекнинг қонида бор дейишади. Лекин бу гап ким хоҳласа аскиячи бўлаверади, дегани эмасдир?..

— Бўлмасам-чи. Санъатнинг бу турида одам битта қирра билан кўринмайди. Аския дегани бу зўрма-зўраки гаплар йиғиндиси-ю, шарақлаб, осмонни бошига кўтариб кулиш эмас. Аския ҳар кимнинг ҳам идроки етавермайдиган нозик сўз санъатидир. Унда нафис қочирим, дилбар лутф, ҳаётнинг ғоятда нозик нуқталарини чуқур англаш, ўзбек тилидаги бир сўзнинг минг жилвасини билиш лозим. Бундан ташқари аскиянинг ёпиқ ва очиқ турлари бор. Бу давранинг руҳиятига қараб ижро этилади. Қолаверса, «рақибингиз»га нисбатан ўта ҳозиржавоблик билан лаҳзалар давомида сўз топа олишингиз шарт.

— Машҳур аскиячи Абдулхай Маҳсум Қозоқов билан айтишувингиз ёдга тушди.

— Пул пайровини эслатяпсизлар шекилли. Адашмасам шундай чиқиш қилувдик:

Маҳсум ака: Ҳасанбойдан пул сўрасам доим йўқ дейди. Лекин Қаҳрамонга ўхшаган ўртоқлари билар экан. Ҳасанбойнинг пули қаерда, десам, кўкрагида сақлайди, дейишади.

Мен: Ҳўв, Маҳсум ака, улар тўғри айтишипти. Кўкрак чўнтагимда 500 сўм, шимимда 300 сўм бор эди. Билганлар пулни нега бўлиб сақлайсиз дейишувди, очиғини айтдим. Кўкрагимдаги рўзғорга, шимдаги Маҳсум акага, дедим.

Тўғри, бу сўз ўйини. Аммо айтинглар-чи, ҳаётда топган-тутганини, болалар насибасини кўча-кўйда сарф қилиб юрганлар озмунчами?

— Устозларингиз хусусида тўхталсангиз.

— Кўз очиб кўрган устам Маҳсум ака, кейин Мамажон тоға.

— Ўзи аскиячиликда неча ёшингизда тишингиз чиққан?

— Сизларга айтсам, етти ёшимда тўйда одамлар орасидан уриниб-суриниб ўтиб, раҳматли Мамажон тоға ва Маҳсум акалар аскиясини қулоғимга қуяр эдим. Тўққиз ёшимда Ғанижон Тошматовлар Қорасувга концертга келишиб, Муҳаббат Мусаева деган ўт-олов ўртани олиб боргувчи аёл билан қилган аскияни тинглаш туфайли кўзим очилган бўлса ажаб эмас. Бундан ташқари отам Султонбой Мамадалиев санъатни дилдан севар, ликопча билан катта ашулалар ижро этар эди.

Суҳбатимизда иштирок этаётган Ҳасанбой аканинг аскиячи дўсти, Қорасув электр жиҳозлари корхонаси товаршуноси Қаҳрамон Абдувоҳидов тек ўтиролмай унинг лақабига ишора билан аския бошлаб қолди.

— У вақтда Ҳасанбой фақат кўзи очилмаган эмас, «қулоғи ҳам кесилмаганди» (гурра кулги).

— Ҳар қалай, биринчи марта қаерда ва кимникида аскияда «чўқишганингиз» ёдингиздадир...

— Ҳе... бўлмасамчи. Қўрғонтепада Убайдулло Мамашоев, Раҳматилла Ураимов деган жўраларим бўлар эди. Улар билан гап-гаштакларда тонг отгунча аския қилиб «чўқишар» эдик. Аммо кўпчиликнинг ўртасига чиқишга юрак дов бермасди. 65-йиллар, Маҳсум акалар роса кучайган пайтлар. Улар биз учун қўл етмас юлдуз, салобатидан от ҳуркарди.

— Барибир қўлга тушгансиз-ку, суҳбатга аралашди Қаҳрамон ака. Нақ эсимда, 1968 йил 25 апрель куни менинг никоҳ тўйимда, мен хотинимнинг, сиз Маҳсум аканинг «қўлига» тушгансиз. Чунки сиз ўшанда биринчи марта улар билан аския айтишгансиз. Шундан бери устознинг меҳри тушиб, орқасидан «эргаштириб юргани юрган».

— Ҳасанбой ака, сизни катта саҳнага ҳам Маҳсум аканинг ўзи «етаклаб» чиққан дейишади?

— 1968 йилнинг августида уста бизнинг уйга бориб отамга ўғлингиз Тошкентдаги Пушкин (ҳозирда Абдулла Қодирий) номли боғда аския кечасида қатнашиши керак. Убайдулла Мамашоевни ҳам олиб, тез пойтахтга етиб борсин, дебди.

Ўша кунлари азадор эдик. Онам, акам кетма-кет бандаликни бажо келтириб, бизни доғи-ҳасратга ташлаб кетишганди. Аския айтадиган ҳолим йўқ. Отам «санъаткорга аза тутиб ўтириш ярашмайди. У халқнинг хизматидаги одам. Қолаверса, Маҳсум сени Тошкентда кутяпти. Бормасанг бўлмас», дедилар. Дўстим Убайдуллонинг ёнига борсам рўйхушлик бермай гапни қисқа қилди. Сувга тушган гуваладай бўлиб, пойтахти азимга ўзим жўнадим. Устозлар билан илк бор саҳнага чиқиб, хуморим тарқади. Ўшанда мендан бахтли инсон йўқ, эди, чамамда. Шу-шу саҳнадамиз. Қаерда йиғин бўлса, кулги кечаси бўлса, албатта, борамиз. Лутфимиздан бир кишининг бўлса ҳам юзида табассум жилва қилса бахтимиз ўша, тахтимиз ўша. Шу ниятда устознинг этагидан қўйвормай келяпмиз.

— Азбаройи сўзамоллигингиздан сизни фақат санъат учун туғилган дейишади. Аслида сиз — физика ва меҳнат ўқитувчиси, ўн беш йил муаллим, ўн йил мактаб директори, бир неча йил ўқув комбинати раҳбари бўлгансиз. Айтинг-чи, қайси соҳада ишқ билан ишладингиз, қайси бирида ҳавас билан...

— Ўқитувчилик касбим, санъат эса қувонч ва дардим. Шу боисдан ҳам кейинроқ санъат соҳасига бутунлай ўтиб, ҳозир Қорасув шаҳар маданият бўлимининг мудири бўлиб ишлаяпман. Айни кунларда шаҳарда аския мактабини ташкил этиш, «Кулган етар муродга» аския пайровлари китобим устида ишлаяпман. Лекин ўқитувчиликда ҳам номига ишламадим. Муаллимлик орқасидан обрў топиб, тажрибаларим вилоят, туман миқёсида ўрганилди. Бу ёғини сўрасаларинг фаол ишлаганим учун мукофотга енгил машина ҳам олганман.

— Аскияни қизиқчиликка қиёслаб бўладими?

— Менимча, ҳар иккиси ҳам ўзига хос хусусиятга эга. Аскиячиликда кучли билим, сўз санъатини пухта эгаллаш, ниҳоятда тез фикрлаш қобилияти бўлиши лозим. Шу боис ҳамма ҳам аския айтавермайди. Қолаверса, кулги кетидан портловчи кулги яратишнинг ўзи бўладими? Агар ҳар иккиси қўшиб олиб борилса, нур устига нур бўлади. Ва яна уларга миллий дор ўйини қўшилса борми!..

— Санъаткор учун халқ олқиши олий баҳо. Лекин...

— Унвон ёки мукофотларингиз борми, демоқчисизлар-да. Сабрнинг таги олтин, дейишади-ку. Ҳар қалай, ниятинг яхши бўлгани маъқул. Мени бошқа масала ўйлантиради. Авваллари, эслайсизларми, Амин бува, Ғойиб ота, Зайнобиддин қизиқ каби сўз усталарининг айтишувлари пластинкаларга ёзиб тарқатиларди. Эшитганлар роҳат қилишарди. Энди-чи? Тўғри, ойнаи жаҳонда гоҳ-гоҳида айтишувларимиз пайдо бўлиб қоляпти. Яна ёш авлоднинг аскиячиликка дадил қадам қўя олмаётганидан, улар ичида «пичоққа» ярайдиганлари камлигидан ташвишга тушаман. Бурноғи йили вилоятимизда ёш аскиячилар баҳсини ўтказдик. Ҳар қалай Пахтаободда, Избосканда, Балиқчи ва Андижон шаҳрида умидли ёшлар борлиги кўзга ташланди. Сўнгги йилларда яна бир қутлуғ ишга қўл урдик. Хонободда ҳамюртимиз, барҳаёт сиймо, Сойиб Хўжаев туғилган кунни ҳар йили кулги кечаси сифатида нишонлаяпмиз. Турли вилоятлардан аскиячиларни кўрик-танловга таклиф этяпмиз.

Тошкентдаги «Ўзэлектроаппарат» бирлашмаси бош директори Абдуманноп Олимбоевнинг ишдан ортиб, ўзи бошлиқ ишчи-хизматчилар билан бирга жаҳон адабиётидан классик спектаклни саҳнага қўйиб, «Шарқ-Ғарб» халқаро театр фестивалида иштирок этганини эшитгандирсизлар. Ёхуд Қорасув шаҳар ҳокими Мурoджон Шерматов биз билан бемалол «беллаша» олишининг гувоҳи бўлгансизлар. Улар бизни суяшса, биз халққа хизмат қилаверсак.

Суҳбатдош:
Илҳомжон ЭГАМНАЗАРОВ,
Фозилжон ШОДМОНАЛИЕВ.
Андижон вилояти.

Бу ажиб дунё

ҚЎШАЛОҚ ЭГИЗАКЛАР

Илк инсониятга маълум қўшалоқ эгизак 1811 йил 11 май куни Меклонг (АҚШ)да, хитойлик муҳожирлар оиласида дунёга келди. Чангу ва Ангу (тай тилида бу «чап» ва «ўнг» деган маънони англатади) Банкер исм-шарифли бу аломат қўшалоқ эгизаклар 1843 йилнинг апрелида Шимолий Каролина штатига қарашли Уилкис вилоятилик Сара ва Аделаида Йейтсларга уйланишди. Чангу 10, Энгу 12 нафар фарзандли бўлди. Улар 1874 йилнинг 17 январида, 62 ёшда орада 3 соатли танаффус билан оламдан кўз юмишди.

Қўшалоқ эгизакларнинг ниҳоятда кам учровчи тури тиббиёт тилида ксифопаги (иккита бош, тўртта қўл ва иккита оёқ) деб аталади. Бунга мисол қилиб Москвада 1950 йилда туғилган Маша ва Даша Кривошляповаларни кўрсатиш мумкин. Шунингдек, бразилиялик Нлдир ва Юраси Климерио де Оливейра (1957 йилда туғилган)лар ҳам, ирландиялик Кэтрин ва Эйлиш Холтон (1988 йилда туғилган)лар ҳам ксифопаги эгизаклар ҳисобланишади. Одатда, бундай эгизаклар мустақил равишда ҳаракат қилолмайдилар. Бироқ академик Н. Анохиннинг сайи-ҳаракатлари билан Маша ва Даша Кривошляповалар қўлтиқтаёқ ёрдамида юришни ўрганишга муваффақ бўлишди.

Қўшалоқ эгизакларни ажратиш бўйича илк муваффақиятли операция 1952 йил 14 декабрда АҚШнинг Огайо штатидаги Кливленд шаҳри касалхонасида доктор Жек Геллер томонидан амалга оширилди. Орадан 28 йил ўтиб — 1981 йилнинг февралида худди шундай операция ёрдамида Шимолий Каролина штати (АҚШ)лик Фрида ва Шэнон Бивер (1980 йил 9 февралда туғилган)лар ҳам бир-бирларидан ажратиб олинишди. 1987 йилнинг 29 апрелида эса буюк тиббий ёрдам Лондондаги «Грейт Ормонд стрит» касалхонасида суданлик Хасан ва Хусан исмли қўшалоқ эгизакка кўрсатилди.

КЕЛИНГ, ТИЛИМИЗНИ ҚАЙРАБ ОЛАЙЛИК ЁКИ МАҚОЛЛАР ИЗОҲИ

ХАШАКИ ОТНИ ЕМГА ЎРГАТСАНГ, ТЎРВАНИНГ ТАГИНИ ТЕШАДИ

Хашаки от — паст зотли, жайдари от, «Дунё кўрмаган, яхши-ёмонни фарқ қилмайдиган, ўз иззатини билмайдиган аҳлоқсиз, пасткаш, еб тўймас, тамагир одамни сийлаб, зиёфат қилсанг, ҳадя совғалар берсанг, у бунга ўрганиб қолиб, ҳадеб келаверади, сени ёлқитиб, безорижон қилади, одамлар олдида уятга қўяди», деган маънода айтилади. Вариантлари: «Тўнғизни мошга ўргатма, қўшнингни ошга» (тўнғиз мошга бир ўрганса, ҳадеб келавериб, экинзорларингни пайхон қилиб юборади), «Қўшнингни ҳам ҳадеб ошга чақираверсанг (айниқса, у беорроқ бўлса), мазахўракка ўрганиб қолиб, чақирмаганингда ҳам чиқаверадиган бўлиб қолади», дейилмоқчи. «Харишни харига боғласанг, оғилни йиқитади» (хариш — қичима касалига мубтало бўлган, ҳар нарсага сурканаверадиган кирчанғи от). Мазкур мақол билан мажозан: «Хира, шилқим, суйқалғич одамни ўзингга ўргатсанг, сени хонавайрон қилади», дейилмоқчи. «Тўлмасга қуйма, тўймасга берма».

ТУЯ ЭЛАККА ҚОЛГАНДА БЎКИРИБДИ

Вариантлари: «Туя элакка қолганда «вой белим!», дебди»; «Бутун рўзғорни кўтарган туяга битта элак оғирлик қилибди»; «Туя элакка қолганда оқсар». Бу мақоллар билан: «Киши ишлаб, чарчаб турган пайтда енгил, арзимаган иш ҳам оғир ва мушкул бўлиб туюлади, «қилмайман!» деб рад этади ё оғриниб, малол келиб, зарда қилади. Юқоридаги мақол ана шундай одамларга нисбатан истеҳзо ва киноя тарзида қўлланилади.

ШАНБАДАН ... ЖУМАГАЧА

Улуғ бобомиз Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига тайёргарлик муносабати билан Нишон тумани ҳокимлигида Амир Темур авлодлари мавзуида илмий-амалий анжуман ўтказилди. Анжуманда Қашқадарё олий ўқув юртлари олимларининг буюк соҳибқироннинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисидаги қизиқарли маърузалари тингланди.

Ҳамза номидаги санъатшунослик илмий тадқиқот институтида халқ санъати анъаналарини тиклашга бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди. Бу мулоқот ганч ва ёғоч ўймакорлиги ҳамда гул тикиш усталарига, заргарларга энг муҳим муаммолар хусусида фикрлашиб олиш ва ўз истакларини баён қилиш имконини берди.

Тошкент техника университети қошидаги Олий инженерлик педагогика институтида «Бозор иқтисодиёти шароитида юқори малакали муҳандислар тайёрлаш ва қайта тайёрлашда малака ошириш институтлари ролини кучайтириш» масаласига бағишланган конференция бўлди. Унда сўзга чиққанлар олий мактабларда янги таълим тизимини шакллантириш, юқори малакали муҳандислар тайёрлашда илғор тажрибадан кенг фойдаланиш зарурлигига эътиборни қаратдилар.

Хатирчи туманида республикада хизмат кўрсатган пахтакор Абдуҳолиқ Ҳалимов номи абадийлаштирилди. Қишлоқ марказида унга бюст ўрнатилди.

А. Ҳалимов узоқ йиллар давомида хўжаликка раҳбарлик қилиб жамоа аъзоларининг турмушини яхшилаш, қишлоқни обод ва кўркам бўлишига салмоқли улуш қўшганди.

Истеъдодли ҳайкалтарош А. Иброҳимов ҳамқишлоғи қиёфасини ҳақиқий акс эттиргани барчага маъқул бўлди.

Тошкентдаги Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетида дастлабки диплом ишларини ҳимоя қилиш бошланди. 50 нафар дипломантнинг Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятига қўшилишининг сиёсий, иқтисодий ва ҳуқуқий муаммоларига бағишланган илмий-тадқиқотлари давлат комиссиясига тақдим этилган эди. Университетни битирувчилар ўз ишларини инглиз, немис ва француз тилларида ҳимоя қилдилар.

ҲАДИСЛАР

Яхшиликка далолат қилувчи билан уни бажарувчининг савоби тенгдир.

Тангридан фойдали илмни сўранглар, Фойдасизидан эса четлашинглар.

Одамларнинг ёмони — улар ичидаги уламоларнинг ёмонидир.

УМРБОҚИЙ ҲИКМАТЛАР

Тўртовлон ўзига нисбатан эътиборсизлик қилиб, ўзини-ўзи камситади:

— бўлар-бўлмасни гапириб, билмаган нарсалари ҳақида маҳмадонагарчилик қилувчи;

— халқ ғамини емай, унга раҳбарлик қилувчи ҳукмдор;

— олдинига қўпол сўзлаб, кейин хатосини тузатувчи;

— ҳоли ўтириб масала ҳал этаётган одамлар ҳузурига берухсат кириб борувчи.

***

Тўртовлон савобни ҳам, гуноҳни ҳам билмайди:

— оғир касалга дучор бўлган;
— ўзидан кучлининг хавфи остидаги;
— душманга макр қилувчи;
— бировга адоватда бўлган ичи қора одам.

Тўртовлон билан ҳазиллашиш ва кулишишдан четкада бўлган маъқул:

— олий мартабали, жаббор одам;
— зоҳид олим;
— табиати паст одам;
— фарзанд доғида юрган одам.

***

Беш тоифа одам сусткашлик орқасидан пушаймон бўладилар:

— фойдали ишни вақтида қилмаган;

— дўстининг бошига кулфат тушганда оёғини узиб қўйган;

— душман адоватига ҳозирлик кўрмай, қўл силкиган;

— бошига ўлим келганда ҳам ёлғонни қўймаган.

Ўн тоифа одамдан нарида бўлиб, улар билан иш қилмаган маъқул:

— илмсиз бўла туриб, маслаҳат берган билан;

— сўзида маҳкам турмай фикрини тез-тез ўзгартирувчи билан;

— ўз фикридан ўзга фикрни тан олмайдиган билан;

— мол-дунёси руҳига, нафсига урган билан;

— ақли заиф билан;

— узоқ, хатарли йўлга отланган билан;

— сир айтганга сир айтган билан;

— ўзига алоқаси бўлмаган масалаларга бурнини тиқиб, можаро қилган билан;

— ғазабига парво қилмаганга ғазаб ўтини сочган билан;

— жангга шошилувчи билан.

Ибн МИСКАВАЙҲ.

Республика гидрометеорология маркази хабар қилади.

24 июндан 30 июнгача бўлган даврнинг биринчи қисмида республикамизнинг баъзи туманларида қисқа муддатли момоқалдироқ бўлиб ёмғир ёғиши кутилади. Бу асосан тоғ ва тоғ ёнбағрида жойлашган туманларда содир бўлади. Момоқалдироқ пайтида шимол тарафдан 15-20 м/сек. тезликда шамол эсади.

Ушбу даврнинг иккинчи қисмида ёғингарчилик бўлмайди. Ҳаво ҳарорати дастлабки кунлари кўпгина вилоятларда кечалари 19-24, кундуз кунлари 34-39 даража, жанубда 21-26, кундуз кунлари 35-40 даража иссиқ бўлади. Шимолда кечалари 17-22, кундуз кунлари 31-36 даража иссиқ бўлиши кутилади.

Ҳафтанинг ўртасига бориб иссиқ сусаяди — кечалари 15-20, кундуз кунлари 30-35 даража, жанубда ва чўл зоналарида кечалари 17-22, кундуз кунлари 32-37 даража иссиқ бўлади.

Ҳафтанинг охирига бориб ҳаво ҳарорати яна 3-4 даражага кўтарилади.

МАРҲАМАТ, ЯНА САВОЛ БОРМИ?

ҲА, БОБУР ПОРТРЕТИ ҲАМ БОР

Лондонда Британия музейи борлигидан хабарим бор. Ушбу музейда Бобур портрети ҳам бор дейишади. Ана шу музей ҳақида маълумот берсангиз.

Дилором ЖЎРАЕВА.
Тошкент тумани.

1753 йилда асос солинган Британия музейи Лондонда жойлашган бўлиб, у энг йирик инглиз миллий музейидир. Унда ибтидоий ва қадимий даврлар ҳамда ўрта асрдаги санъат ва этнографияга оид ёдгорликлар, кўпроқ Шарқ санъати ва этнографиясининг ёдгорликлари (жумладан, Миср, Ассурия рельфли расмлари, Парфенон мармарлари) сақланади; шунингдек, гравюра, сопол буюм, танга, медаллар ҳам бор. Британия музейида Ўрта Осиё тарихига оид кўпгина ёдгорликлар, жумладан, ҳар хил расмлар, масалан, Бобур портрети, Амир Темур ва унинг авлодлари расмлари ва бошқа қимматбаҳо металлардан ишланган буюмлар, милоддан аввалги 4-2 асрларга мансуб Амударё хазинаси, турли мис асбоблар, сопол, чинни идишлар ва бошқалар жамланган.

Музейнинг кутубхонаси ҳам бор. У жаҳондаги энг йирик кутубхоналардан бири ҳисобланади. 1969 йил маълумотига кўра кутубхонада 7 миллионга яқин босма нашр, Европа тилларидаги 200 минг қўлёзма, шарқ халқлари тилларидаги 38 минг қўлёзма ва 250 минг босма китоб, шунингдек 500 минг географик карта ва 1 миллионга яқин нусхада ноталар сақланмоқда. Навоий, Бобур, Саккокий, Лутфий, Низомий, Хоразмий, Яқиний, Хўжандий, Юсуф Амирий, Аҳмадий ва бошқа ўзбек, тожик шоирларининг ноёб, безакли қўлёзмалари ҳам шу кутубхонададир. Бундан ташқари бу ерда Миср, Греция, Рим папируслари, 10 мингдан ортиқ инкунабула (дастлабки босма китоб)лар ҳам ўрин олган.

Эшик жиринглайди. Уй эгаси очса, қўлида тўппонча ушлаган ниқобли қароқчи турибди.

— Қўлингни кўтар, олтининг борми?

— Бор.

— Қанча?

— Юз йигирма кило.

— Дарров олиб чиқ.

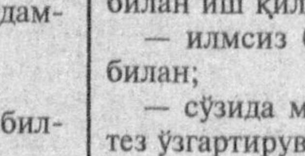

Уй эгаси ётоққа кириб хотинини уйғотади:

— Олтиним, турақол сени сўрашяпти.

***

Эру хотин боғда сайр қилиб юришибди. Уларнинг рўпарасидан бир аёл чиқиб қолади. Эр хотинига дейди:

— Дарров бахтиёр аёл қиёфасини касб эт, жоним,— анови аёл биринчи хотиним.

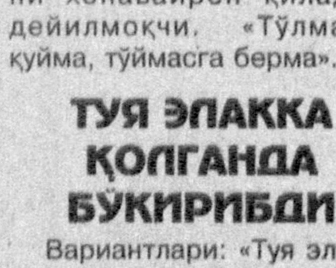

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

• БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Ахборот 36-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — О. Раҳимов.
Навбатчи — Ў. Ҳайдаволов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0255. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 1 2 3 4 5 6

Босишга топширилди — 20.30.